

**KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
DİSİPLİNLERARASI AİLE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**EVLİ BİREYLERDE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE SOSYAL MEDYA
KULLANIMININ EVLİLİK UYUMUNA ETKİSİ**

Şüheda ERSÖZ

Yüksek Lisans Tezi

**KONYA
Aralık 2021**

EVLİ BİREYLERDE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE SOSYAL MEDYA
KULLANIMININ EVLİLİK UYUMUNA ETKİSİ

Şüheda ERSÖZ

KTO Karatay Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı Anabilim Dalı
Tezli Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Seher AKDENİZ

Konya
Aralık 2021

BİLDİRİM

Enstitü tarafından onaylanan Yüksek Lisans tamamını veya herhangi bir kısmını basılı veya dijital biçimde arşivleme ve aşağıda belirtilen koşullar dahilinde erişime açma iznini KTO Karatay Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle, Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak ve gelecekteki çalışmalar (makale, kitap, lisans, patent vb.) için tezimin tamamının veya bir bölümünün kullanım hakları yalnızca bana ait olacaktır.

Tezimin bütünüyle kendi çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izinle kullanılması zorunlu olan kaynakları, yazılı izin alarak kullandığımı ve istenildiğinde izinlerin suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayımlanan “Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge” kapsamında, tezim, aşağıda belirtilen koşullar haricince, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve KTO Karatay Üniversitesi Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

Enstitü / Fakülte Yönetim Kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir.¹

Enstitü / Fakülte Yönetim Kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir.²

Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir.³⁴

14 Aralık 2021

Şüheda ERSÖZ

---

¹ MADDE 6(1) Lisansüstü tezle ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

² MADDE 6(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

³ MADDE 7(1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

⁴ MADDE 7(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

ETİK BEYAN

KTO Karatay Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Seminer Hazırlama ve Yazım Kurallarına uygun olarak Dr. Öğr. Üyesi Seher AKDENİZ danışmanlığında tarafımdan üretilen bu tez çalışmasında; sunduğum tüm veri, enformasyon, bilgi ve belgeleri bilimsel etik kuralları çerçevesinde elde ettiğimi, tüm değerlendirme, analiz, bulgu ve sonuçları bilimsel usullere uygun olarak sunduğumu, seminer çalışmasında yararlandığım kaynakların tümüne bilimsel normlara uygun biçimde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Aralık 2021

Şüheda ERSÖZ

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim ve tez yazma sürecimin başından sonuna kadar desteğini ve bilgisini esirgemeyen kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Seher Akdeniz'e saygı ve minnetlerimi sunarım.

Kıymetli aile üyelerim; annem, babam ve kardeşlerim bu uzun ve meşakkatli yolda en büyük destekçim oldular, en kalbi teşekkürüm onlarıdır.

Çok kez yoruldum, çok kez pes edecek gibi oldum fakat beni yeniden güçlendiren, varlıklarıyla bana enerji ve güven veren dostlarıma en içten teşekkürlerimi sunarım.

Fakat en büyük teşekkürüm; bu sürece beraber başladığım ve maalesef bu sürecin yarısında hayatımı kaybeden, üzerimde sayısız emeği olan, buralara gelmemdeki en büyük sebeplerden olan canım babam Yaşar ERSÖZ'e.

Aralık 2021

Şüheda ERSÖZ

ÖZET

Şüheda ERSÖZ

Evli Bireylerde Kişilik Özellikleri ve Sosyal Medya Kullanımının Evlilik Uyumuna
Etkisi

Yüksek Lisans Tezi

Konya, 2021

Bu çalışmanın amacı, evli bireylerin kişilik özellikleri ve sosyal medya kullanımının evlilik uyumuna etkisini araştırmaktır. Bununla birlikte katılımcıların evlilik uyumlarının cinsiyet, yaş, çocuk, çalışma durumu ve buldukları konum gibi sosyodemografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir.

Araştırmada evli bireylerin kişilik özellikleri ve sosyal medya kullanımının evlilik uyumuna etkisini araştırmak üzere Türkiye genelinde 18-60 yaş arası evli bireylere Demografik Bilgi Formu, Çift Uyum Ölçeği, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu ve Beş Faktör Kişilik Ölçeği uygulanmıştır. Araştırmamızda verilerin analiz edilmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 25.0 yazılımı kullanılmıştır. Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeğinden, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden, Çift Uyum Ölçeğinden alınan puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Araştırma kapsamına alınan evli bireylerin bazı sosyodemografik özelliklerinin, kişilik özelliklerinin ve sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumuna etki etme durumunun incelenmesinde hiyerarşik doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre evli bireylerde çift uyumu cinsiyete göre ve bireylerin çalışma durumuna göre farklılaşmamaktadır. Fakat, çift uyumu bireylerin yaşlarına göre farklılaşmaktadır. Araştırma bulgularına göre çift uyumu, bireylerin çocuk sahibi olma durumuna ve evli kalma sürelerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Elde edilen bulgular neticesinde bireylerin yumuşakbaşlılık puanları arttıkça çift uyumları artarken, nörotiklik puanları arttıkça çift uyumları azalmaktadır. Bireylerin sosyal medya bağımlılığı puanları arttıkça çift uyumları azalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, sosyal medya, evlilik uyumu

ABSTRACT

Şüheda ERSÖZ

The Effect Of Personality Traits And Social Media Use On Marital Adjustment In
Married Individuals
Master's Thesis
Konya, 2021

The aim of this study is to investigate the effects of the personality traits and social media usage of married individuals on the marital adjustment. The study also explores whether the marital adjustment of the participants differ according to socio-demographic variables such as gender, age, parental status, employment status and their place of residence.

To investigate the effects of the personality traits and social media usage of married individuals on the marital adjustment in this study; Demographic Information Form, Dyadic Adjustment Scale, Social Media Addiction Scale - Adult Form and Big Five Factor Personality Scale were applied to married individuals between 18 – 60 ages in Turkey. Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 25.0 software was used to analyse the data. Pearson Correlation Analysis was utilised to examine the relationship between the scores of Big Five Factor Personality Scale, Social Media Addition Scale and Dyadic Adjustment Scale. Hierarchical linear regression analysis was applied to investigate if the socio-demographic characteristics, personality traits and social media addiction of the married individuals within the scope of this study affect their marital adjustment. According to the findings of the study, dyadic adjustment of married individuals do not differ according to gender and their employment status. However, dyadic adjustment differs according to the ages of the individuals. Furthermore, according to the findings of this study, the dyadic adjustment differs significantly according to the parental status and marriage length of the individuals. The findings show that dyadic adjustment of the individuals increase with their agreeableness scores and decrease with their neuroticism scores. Increases in social media addiction scores has a negative relationship with dyadic adjustment.

Keywords: Personality, social media, marital adjustment

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar DİZİNİ	viii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Konusu ve Kapsamı	3
1.4. Araştırmanın Varsayımları	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.6. Özgün Değer	4
2. EVLİLİK	5
2.1. Evlilik Kavramı	5
2.2. Evlilik Uyumu	6
2.2.1. Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler	7
2.3. Evlilik Uyumu ile İlgili Araştırmalar	9
3. KİŞİLİK	13
3.1. Kişilik Özellikleri	13
3.2. Kişilik Oluşumunda Etkili Olan Faktörler	14
3.3. Beş Faktör Kişilik Modeli	15
3.3.1. Nörotiklik	16
3.3.2. Dışadönüklük	16
3.3.3. Deneyime Açıklık	16
3.3.4. Uyumluluk	17
3.3.5. Sorumluluk	17
3.4. Kişilik Özelliklerinin Evlilik Uyumu ile İlişkisi	18
4. SOSYAL MEDYA	21
4.1. Sosyal Medya Kavramı ve Tarihçesi	21
4.2. Sosyal Medya Kullanımı ve Özellikleri	22

4.3. Sosyal Medya Bağımlılığının Evlilik Uyumuna Etkisi	25
5. YÖNTEM.....	29
5.1. Araştırmanın Modeli	29
5.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	29
5.3. Veri Toplama Araçları.....	29
5.4. Verilerin İstatistiksel Analizi.....	30
6. BULGULAR.....	32
7. TARTIŞMA	43
8. SONUÇ	48
KAYNAKLAR	50
ÖZGEÇMİŞ	56
EK 1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU	57
EK 2. BEŞ FAKTÖR KİŞİLİK ÖLÇEĞİ	58
EK 3. SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ	59
EK 4. ÇİFT UYUM ÖLÇEĞİ.....	60

TABLolar DİZİNİ

Tablo 4.1. Evli bireylerin sosyo-demografik özellikleri	32
Tablo 4.2. Evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeğinden aldıkları puanlar .	33
Tablo 4.3. Evli bireylerin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları puanlar	33
Tablo 4.4. Evli bireylerin Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar	33
Tablo 4.5. Evli bireylerin cinsiyetine göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması	34
Tablo 4.6. Evli bireylerin yaşlarına göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması	34
Tablo 4.7. Evli bireylerin çalışma durumuna göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması	35
Tablo 4.8. Evli bireylerin yaşadıkları yere göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması	36
Tablo 4.9. Evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması.....	37
Tablo 4.10. Evli bireylerin evlilik süresine göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması	37
Tablo 4.11. Evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği, Sosyal Medya Bağımlılığı ve Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyonlar.....	39
Tablo 4.12. Evli bireylerin bazı sosyo-demografik özelliklerinin, kişilik özelliklerinin ve sosyal medya bağımlılığının Çift Uyumuna etki etme durumu	40
Tablo 4.12.1. Modele ilişkin özet değerler.....	41

1. GİRİŞ

Aile toplumun en temel kurumudur ve aynı zamanda başka kurumlara da kaynaklık etmektedir. Aile, kapsamında aile türünün devamını sağlayan, topluma hazırlanma sürecinin geliştiği ilk ve en etkili yerdir. Aynı zamanda ebeveyn ile çocuklar arasında içten, samimi ve güven verici ilişkilerin oluştuğu, cinsel ilişkilerin düzenlenmesinin sağlandığı, içinde bulunulan toplumsal düzene göre ekonomik faaliyetlerin bir ölçüde yer aldığı toplumsal bir kurumdur (Bayraktutan, 2005). Sağlıklı bir toplumun temel gereksinimi sağlıklı iletişimidir. Bu iletişimin yolu, toplumun çekirdeği olan ailedeki iletişimin sağlıklı olmasından geçer. Bu bağlamı göz önünde bulundurarak sosyal medyanın aile içi iletişime etkisinin hangi boyutta olduğuna odaklanmakta fayda vardır (Güleç, 2018). Günümüzde internete erişim büyüyen bir olgu haline gelmektedir. Her geçen gün daha fazla insan internet kullanıcıları arasında yerini almakta ve internete bağımlı hale gelmektedir. Bu gelişmelerle beraber günümüzde internet teknolojisi ve sosyal ağlar hayatlarımızın bir parçası haline gelerek ciddi sosyalizasyona sebep olmuş, bununla birlikte evlilik ve evlilik doyumunu etkileyerek birçok endişeyi beraberinde getirmiştir. Zira evlilik doyumunda herhangi bir istikrarsızlık, gevşeklik ya da başarısız bir evlilik çiftlerin zihinsel olarak rahatlamasını engellemekle kalmamakta aynı zamanda ailenin yaşayabilirliğini de riske atmaktadır. Özellikle eşlerden birinin sosyal ağlar üzerinden sanal ilişki içinde olması evliliğe yeni bir boyut kazandırmaktadır (Aycanoğlu, 2017).

Sosyal medyaya dair en büyük kaygılar, zorunlu kullanımı nedeniyle bir bağımlılık geliştirme potansiyelidir. İnternette fazla zaman geçiren kişiler ailelerine kısıtlı vakit ayırmaktadır. Yapılan araştırmalarda sosyal ağ kullanımı, fiziksel ve duygusal sadakatsizlik, ilişki memnuniyetsizliği, düşük doyum ilişkisi, düşük bağlılık, kıskançlık ve daha yüksek derecede boşanma riski ile büyük ölçüde bağlantılı bulunmuştur (Şimşek, 2019). Sağlıklı ve kuvvetli ailelerin en önemli özelliklerinden birisi de aralarında doğru bir iletişimin olmasıdır. Doğru iletişim becerilerine sahip olan eşler birbirleri ile duygularını, düşüncelerini, isteklerini, endişelerini ve diğer tüm ihtiyaçlarını rahat bir şekilde paylaşabilmektedir. Bu şekilde iletişim kurabilen aile bireylerinin yaşam doyumlarının ve mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Evlilik uyumunu etkileyen etmenlerin başında iletişim gelmektedir. Son yıllarda iletişim sorunları üzerine yapılan çalışmalarda, kadının ve erkeğin aralarında çıkan çatışmaların birbirlerinden farklı iletişim becerilerine sahip oldukları için olduğu düşünülmektedir (Yılmaz, 2015). Aileler, sağlıklı toplumların temel taşıdır. Günümüzde her şeyin hızla yaşandığı bir çağda bireyler bu hıza ayak uydurmakta zorlanmaktadır. Kişiler bu değişimle baş etmeye çalışırken, etraflarındaki çevreleri ile iletişimleri daha da önem kazanmaktadır. Özellikle aile içindeki iletişim kişilerin hem ailede hem de sosyal hayatındaki uyumunda fazlasıyla önemli bir role sahiptir. Ayrıca boşanma istatistiklerinin günden güne yükseldiği, kadına karşı şiddetin ve çocuk istismarının, parçalanmış ailelerin çoğunlukla gündem oluşturduğu bir ortamda sağlıklı iletişim daha da ön plana çıkmaktadır (Karadağ, 2015). Yapılan araştırmalar içinde sosyal medya kullanmayan kişilerin, sosyal medya kullanan çiftlere göre evliliklerinde %11 daha fazla mutlu oldukları bulunmuştur (Derici, 2018).

1.1. Araştırmanın Problemi

Bu araştırmada evli bireylerin kişilik özellikleri ve sosyal medya kullanımının evlilik uyumuna etkisi incelenmiştir. Bu genel amaca ulaşabilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Alt Problemler

- (1) Evli bireylerde kişilik özellikleri, sosyal medya bağımlılığı ve evlilik uyumları arasında ilişki var mıdır?
- (2) Evli bireylerin sosyodemografik özellikleri, kişilik özellikleri ve sosyal medya bağımlılıkları evlilik uyumlarını yordamakta mıdır ?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, evli bireylerde kişilik özelliklerinin ve sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumuna etkisinin araştırılmasıdır. Bu bağlamda evli bireylerin evlilik uyumlarının cinsiyet, yaş, çocuk sayısı, evli kalma süreleri ve nerede ikamet ettikleri gibi bazı demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmektedir.

1.3. Araştırmanın Konusu ve Kapsamı

Alan yazında evlilik uyumu ile ilgili yapılmış çalışmalarda, evlilikte uyumu sağlayan etkenlere bakılmış ve belli sonuçlara varılmıştır. Bunları sıralayacak olursak; genel olarak eşlerin, bağlanma stillerinin, kişilik huy ve karakterlerinin, kaliteli cinsel yaşantılarının, kültürel ve sosyo-demografik özelliklerinin, evlilikten beklentilerin, ailenin yetiştirme tarzının, eğitim seviyelerinin, psikolojik ve bedensel durumlarının, dinin ve bunlar gibi daha birçok faktörün evlilik uyumu üzerinde etkileri olduğu belirlenmiştir (Solmaz, 2019). Çalışma Türkiye sınırları içinde herhangi bir ilimizde yaşayan evli bireyleri kapsamaktadır. 18-60 yaş aralığındaki evli –çocuklu veya çocuksuz- çiftlerin katılabileceği niteliktedir. Katılımcılara çevrim-içi platformlar üzerinden ulaşıldığı için il bazında bir sınırlama getirilmemiştir. Çalışmada 500 bireye ulaşılmıştır. Literatürde konu ile alakalı farklı birçok çalışma mevcut olduğu için çalışmanın sınırları açıktır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

- (1) Araştırmada, katılımcılar araştırma ölçeklerine eşit koşullarda ulaşım sağlamışlardır.
- (2) Araştırmada, katılımcılar ölçme araçlarını içtenlik ve samimiyetle yanıtlamışlardır.
- (3) Araştırmanın örneklem grubunun evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

- (1) Bu araştırma Türkiye genelinde bulunan 18-60 yaş arası evli bireylerden elde edilen verilerle sınırlıdır.
- (2) Bu araştırma yalnızca sosyal medya kullanan evli bireylerle sınırlıdır.
- (3) Bu araştırma Covid-19 salgını sebebiyle yalnızca çevrim-içi platformlarda gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle yalnızca bilgisayar ve akıllı telefon kullanan kişilerle sınırlı kalmıştır.
- (4) Bu araştırmanın verileri katılımcıların kişisel ifadelerine dayanmaktadır.

- (5) Bu araştırma, evli çiftlere uygulanan “Beş Faktör Kişilik Ölçeği”, “Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği” ve “Çift Uyum Ölçeği” ölçeklerinin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

1.6. Özgün Değer

Günümüzde evlilik üzerine hem yurt içinde hem yurt dışında çalışmalar yapılmaktadır. Evlilik uyumu birçok araştırmaya konu olurken burada yapılacak olan çalışma kişilik özelliklerinin ve sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumuna etkileridir. Dünya üzerinde birçok kişi sosyal medya kullanıcısı olmasına rağmen bu kullanımın hayatlarımızı ne derece etkilediği tartışmaya açıktır. Bu bağlamda sosyal medya bağımlılığının evliliğe etkilerini tespit ederek, çiftlerin kendilerini ve eşlerini tanıyarak daha doğru ve daha sağlıklı bir iletişim kurmaları ve daha uyumlu bir birliktelik sağlamaları amaçlanmıştır. Nitekim benzer konularda çalışmalar yapılmış olsa da araştırmamızın farklı yaklaşım ve sonuçlarla literatüre katkı sağlayarak yapılacak olan yeni çalışmalara yön verici nitelikte olması hedeflenmektedir.

2. EVLİLİK

2.1. Evlilik Kavramı

Evlilik, toplumun temel yapı taşı olan ailenin oluşturulabilmesi için, farklı kültürlerin ve geleneklerin etkili olduğu, bireylerin kişilerarası birlikteliklerinden birisi olarak kabul edilmektedir. İki kişinin bir araya gelerek hem soylarının devamını sağlamak hem de bir aile kurumu oluşturmak amaçlı birbirlerine söz verdikleri ve bu sözün resmileştiği evrensel bir kurumdur (Arıkan, 2016). Toplumsal birimlerin en küçüğü olan aile, çocukların kişiliklerini kazandığı, beslendiği ve bakıldığı, yetiştirildikleri, eğitim ve başarılarının sağlandığı yerdir. Aynı zamanda aile bireylerinin mutluluklarının ve mutsuzluklarının kaynağıdır. Bu yüzden de toplumsal bir birim olmasının yanı sıra psikolojik bir birimdir (Yıldırım, 1993).

Eşler arasındaki iletişim ne kadar kuvvetliyse evlilik de o kadar sağlamdır. Evlilik bir iletişim ve etkileşim sistemidir. Bu sistemde sağlıklı bir evlilik sağlıklı iletişimden geçer. Sağlıklı iletişim ise kişilerin evlilik içerisinde yaşadığı olumsuz durumları çözüme ulaştırmalarının yoludur (Şahin, 2017).

Evlilik, kurumsal bir yapı olmanın yanı sıra, devletin kontrolü altında olan yasal bir ilişki biçimidir. Fakat evlilikte kişilerin hak ve sorumlulukları yasalarla olduğu kadar toplumsal normlarla, inanç ve geleneklerle de oluşmaktadır (Tiryaki ve Karakuş, 2018, s.424).

Evlilikte mutluluk; ortaklığın, toplumsallığın ve hoş giden diğer etmenlerin ne derece yaşandığı ile bağlantılıdır. Evliliğin iyi ve kötü yanları vardır ve bunlar birbirlerinden bağımsızdırlar. Her evlilikte iyi veya kötü olaylar yaşanabilir fakat bilhassa gerginliklerin azami ölçüde dengelenmediği evliliklerde çiftler mutsuzdurlar. Mutlu ve uyumlu bir evlilik; aşk, iyi bir cinsel yaşam ve benzer kültürlere sahip olma gibi etmenler bir araya gelerek elde edilebilir (Yalçın, 2014).

Evliliği diğer ikili ilişkilerden ayıran bazı özellikler vardır. İlk olarak evlilik, süreç içinde değişen ve gelişen bir yapıdır. Bu yapının isteyerek yürütülmesi ve ilişki içerisinde esnek davranılması gerekmektedir. İkincisi, iki farklı dünyanın ve iki farklı görüşün bir araya geldiği bir yapıdır. Geçmişin ve geleceğin birleştiği bu yapıda herhangi bir konu hakkında konuşulup, fikir beyan edilip, uzlaşmaya varılabilmelidir. Üçüncüsü, her ilişkide olduğu gibi evlilikte de “geçmiş, gelecek ve şimdi” vardır. Evli bireyler de geçmişten pay alarak

geleceğe yönelirken ‘şimdi’ yi ayakta tutabilmelilerdir. Dördüncüsü, ilişki içerisinde eşlerin birbirine destek olması çok önemlidir. Kişi kendi ihtiyaçlarını önemseydiği kadar eşinin ihtiyaçlarını da gözetmeli ve destek olmalıdır. Son olarak da evlilik içerisinde bireylerin kendilerine has oluş biçimleri vardır. Bu oluş biçimine eşlerin saygı duyarak destek vermesi gerekmektedir (Erişti, 2010).

2.2. Evlilik Uyumu

Günümüzde evliliğe ve evlilik ilişkilerine dair araştırmalara, bu ilişkiler içindeki uyuma, doyuma ve birçok sosyolojik, psikolojik ve demografik araştırmalara da gün geçtikçe fazlasıyla yer verilmektedir.

Evlilik uyumu, farklı kişilik özelliklerine sahip eşlerin gündelik hayatın değişen koşullarına uymaları, yaşamış oldukları anlaşmazlıkları uzlaşma içinde çözmeleri ve birbirleriyle iyi iletişim kurup mutlu olmalarıyla birlikte ortak hedeflere ulaşmak için birbirlerini tamamlamaları olarak tanımlanmaktadır (Özer ve Güngör, 2012).

Evlilikte uyum denildiği zaman sağlıklı ve mutlu bir iletişim söz konusudur. Bu iletişimin gereği olarak çiftlerin aile ortamındaki uyumu da çok önemlidir. Örneğin, eşler bir karar verileceği zaman ortak bir paydada buluşabilmeli, herhangi bir olumsuzlukla karşı karşıya kaldıkları zaman çözüm odaklı olmalı ve olumlu yaklaşımlar sergileyebilmeliler. Bu tür bir iletişimin çiftleri evlilik hayatlarında tek taraflı değil de karşılıklı olarak mutlu edeceği belirtilir (Arıkan, 2016).

Günümüzde farklı biçimlerde evlilikler yapılsa da önemli olan bir evliliğin nasıl yapıldığı değil o evliliğin nasıl devam ettiği. Nitekim bir evliliğin sağlıklı devam edip etmemesi eşler arasındaki uyumla alakalıdır. Uyumlu bir evlilik devamında sağlıklı bir evliliği, sağlıklı bir evlilik ise devamında sağlıklı bireyleri barındırır (Oğuz, 2018).

1984-1995 yılları arasında 24 bin bireyle yapılan uzun süreli bir araştırmada, evlilik sonrasında kısa zamanlı bir iyilik halinin oluştuğu, ancak devamında bireylerin evlenmeden önceki durumlarına döndükleri görülmüştür. Bu sebeple evlilik öncesi yaşantılarından memnun olanların evliliklerinde devamlılığı sağlamalarının daha mümkün olduğu sonucuna varılmıştır (Hoşgör, 2013).

Evlilik uyumuna dair yapılmış bir tanıma göre; eşlerin birbirlerine karşı olumlu düşüncelere ve yaklaşımlara sahip olmasının yanında, ilişkiden memnuniyet, cinsel

doyum ve olumlu iletişim olması gerekmektedir. Bir evliliğin devamlılığı ve uyumu eşler arasındaki anlaşma ile alakalıdır; aralarındaki uyuşma, sevgi ve saygı bu uyumu sağlayan temel hususlardandır. Bunların yanında eşlerin boş zamanlarında birbirleri ile vakit geçirmeleri, akraba ziyaretleri, evin sorumluluklarını paylaşma, ortak değerler ve beklentiler bu evliliği ayakta tutan ve dağılmasını engelleyen önemli faktörlerdendir (Bildirici, 2016).

Evlilik uyumunun en önemli kısmını, çiftlerin birbirlerini karşılıklı olarak mutlu etmeleri oluşturmaktadır. Bu bağlamda cinsel keyif, olumlu iletişim ve evlilikten pişmanlık duymama gibi unsurlar evlilik uyumunu karşılamaktadır. Bradbury ve Karney (2004), çiftlerin evliliklerini sürdürmelerinin bir nedeni olarak da eşlerin birbirlerinin varlığı ile huzur ve mutluluk bulmaları olduğunu belirtmişlerdir (Akt: Dalan, 2020).

Evlilik uyumunda ihtiyaçların karşılanıyor olması önemli bir etkidir. Bu ihtiyaçlar hem biyolojik hem de psikolojik ihtiyaçlardır ve bu ihtiyaçların karşılanması durumunda evliliğin sürme olasılığı daha fazladır (Mutlu, 2021).

2.2.1. Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler

Evlilik uyumunu etkileyen durumlar bize bir evliliğin sağlıklı ya da sağlıklı, kaliteli ya da kalitesiz bir evlilik olduğuna dair mesajlar verir. Aynı zamanda kişileri psikolojik olarak da etkileyen bu durumlar evlilikte uyuma ve doyuma ulaşıp, ulaşılamadığına dair de fikirler sunar. Karı-kocanın evlilik içindeki uyumu ve iletişimi, onların evliliğe dair beklentilerine de evliliğin süresine de etki etmektedir (Bildirici, 2016).

Yapılan araştırmalara bakıldığında, araştırmacılar bir taraftan evlilik uyumunu ve kavramlarını ele alırken diğer taraftan da eşlerin uyumuna etki eden etmenleri belirlemeye çalışmışlardır. Spanier (1976)' e ait olan bir araştırmada, evlilik uyumuna dair geliştirmiş olduğu evlilik uyumu ölçeğinde eşler arası uyumun beş boyuttan etkilendiği fikrini öne sürmüştür. Bunlar:

- (1) Eşler arası soruna yol açabilecek farklılıklar
- (2) Kişiler arası gerilimler ve kişisel kaygı
- (3) Eş doyumunu
- (4) Eşlerin uyuşması

(5) Eşlerin ilişkiyi etkileyecek önemli kararlarda uzlaşmasıdır (Akt: Arıkan, 2016).

Temelde evlilik uyumunu etkileyen faktörleri sıralayacak olursak; kişinin doğduğu yerdeki çevre koşulları, yetiştirilme tarzı, kişilik özellikleri, aldıkları eğitim ve edindikleri meslek, inanç sistemleri, evliliğe yükledikleri anlam ve eğilimleridir. Bütün bunların toplamında meydana gelen değerler bütünü ise evliliği başka bir boyutta da etkilemektedir. Nitekim kişinin sahip olduğu değerler o kişinin, davranışlarını, duygularını, düşüncelerini ve tutumlarını etkilemektedir. Bunların yanında eş seçme kriterlerini, evliliğe bakış açılarını, evlilik içinde meydana gelen herhangi bir problemi çözümedeki başa çıkma becerilerini ve süreç içerisindeki maddi ve manevi doyumlarını da dolaylı ve dolaysız yollarla etkilemektedir (Yılmaz, 2018).

50 yıl ve üzeri evli çiftlerin uyumları üzerine yapılan bir çalışmanın en çok öne çıkan sonuçlarının başında, çalışmaya katılan çiftlerin evliliği olumlu bir tecrübe olarak nitelendirmeleri gelmektedir. Evlilikte 50 yılını geride bırakmış çiftlerin evlilik doyumunda çiftlerin uyum fikrine dair algılarının büyük önem taşıdığı görülmektedir. Aynı zamanda evlilik doyumuna dair algıları uyumlu olan çiftlerin uyumlu olmayanlara göre daha mutlu oldukları sonucuna varılmıştır (Sporakowski, 1978).

Evlilik uyumu, evliliğin başından sonuna kadar önemsenmesi gereken uzun bir süreçtir. Bu sebepten ötürü çiftlerin süreç içerisinde büyüme ve gelişme gösterdiği bir olgunluk olarak nitelendirilmektedir. Hayat boyu devam eden bu sürecin eşler arasında paylaşmayı, uzlaşmayı, uyumu ve beraber bir şeyler yapmayı gerektirdiği ve bunları zamanla öğrettiği de apaçık bir gerçektir. Bu uyuma etki eden en önemli unsurlar ise eşler arasındaki iletişim, empati ve problem çözme becerileridir. Bu becerilerin eksik kaldığı noktalarda yaşanan rol karmaşaları ve yanlış iletişim dili evliliği çıkmaza sokabilmektedir. Kişilerin evlilik öncesinde kullandıkları 'ben' dilinin değişerek 'biz' diline geçmesi bir bütün olarak rollerin karışmamasına aynı zamanda da aile kavramının daha çok benimsenmesine yardımcı olmaktadır (Karadağ, 2015).

Öztürk (1994)'e göre evlilik uyumunun etkenlerinden birisi de cinsel uyumdur. Fakat cinsel uyum sadece boşalma ve doyumunu sağlayan bir birleşme değildir. Genel uyumun bir parçası olan cinsel uyum birçok ruhsal olayları da içinde barındırır. Karşılıklı olarak sevmek ve sevilme, konuşmak, dokunmak, bağlanmak gibi pek çok gereksinimi kapsamaktadır (Akpınar, 2016).

Hughston ve Sporakowski (1978), yaptıkları bir araştırmada, 50 yılı devirmiş evlilikler üzerinde evlilik uyumundaki en büyük etkenin ‘eşlerin birbirine benzer olduklarına yönelik algıları’ olduğunu tespit etmişlerdir. Yapılan başka bir araştırmada ise Davidson (1984), eşitlik teorisi bağlamında evlilik uyumunu tanımlamaya çalışmıştır. Bu teoriye göre, en başarılı evlilik uyumunun, çiftlerin karşılıklı olarak kendilerini eşleriyle eşit gördükleri ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur (Akt: Erdinç, 2018).

Evlilik uyumu ile ilgili yapılan bazı araştırmalarda; Doğan (2014)’a göre genel olarak evlilik uyumuna bakıldığında kadının yaşı ve çocuk sayısı arasında negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Çocuk sayısı ve kadının yaşı az olduğunda evlilikte tatminin ve uyumun arttığı gözlemlenmiştir. Aynı zamanda evlilikte güven arttıkça uyum ve tatmin artarken, depresyon seviyesi yükseldiği zaman uyumun ve tatminin azaldığı görülmüştür (Çetinkaya, 2018).

Johnson, Amazola ve Booth (1992), eşler arasındaki uyum düzeyinin durağanlığını anlamak amacı ile evli bireyler ile 8 yıllık bir süreç içerisinde üç kez görüşme gerçekleştirmişlerdir. Bu görüşmeler sonucunda elde edilen verilere göre, eşler arasındaki uyumun da kişilik özellikleri kadar durağan olduğu sonucuna varmışlardır (Akt: Şahin, 2017).

Yapılan araştırmalar sonucunda evliliğin temelinde, evlilik uyumunun çiftleri bir arada tutan önemli bir faktör olduğu belirlenmiştir. Gottman (1996)’ın evli çiftler üzerinde yaptığı bir araştırmada, çiftler arasındaki mutluluğu ve uyumu artıran faktörler bulunmuştur. Bunlar; yumuşak tartışmalar yapabilmek, esnek planlar yapabilmek, bütün taşları dökmek ve prensip sahibi olmak olarak sıralamıştır (Akt: Çavuşoğlu, 2011).

Tezer (1986), evlilik uyumunu, çiftlerin isteklerinin doyum derecesi olarak da tanımlar. Bunun yanı sıra uyum, bir evliliğin zorunlu ve gönüllü boyutlarının dengede olması olarak da tanımlanmaktadır (Akt: Erişti, 2010).

2.3. Evlilik Uyumu ile İlgili Araştırmalar

Evlilik uyumu ile ilgili yapılan araştırmalarda eş seçimi en önemli unsurlardan birisidir. Caspi ve Herbener (1999), bireylerin eş seçiminde benzer sosyal geçmişe sahip eş seçme eğiliminde olduklarını ve böylelikle benzer sosyal ilişkiler yaşadıklarını belirtmektedir. Bunun yanı sıra bireyler arasındaki iletişim biçimleri de evlilik uyumunda önemli bir yere

sahiptir. Yapılan araştırmalarda, evli bireylerin sosyal beceri ve iletişim becerilerinin seviyesinin evlilik sürecine katkıda bulunması açısından olumlu seyrederken eşler arasında oluşabilecek uyuşmazlığa karşı çatışmaların çözümünde etkili olduğu belirtilmektedir (Akt: Aycanoğlu, 2017).

Evlilik uyumu, evlilik kurumu içerisindeki zaruri ve gönüllü niteliklerin dengede olmasıdır. Locke'ın 1968'de ve Spanier'in 1976 senesinde yayımlanan araştırmalarında, evlilik uyumu aşamalar halinde değerlendirilmiştir. Bu aşamalara bakıldığında; evlilikte uyum, eşlerin zaman içinde birbirlerine uyacak şekilde değişim göstermeleridir. Bu zaman içinde, çiftlerin göstermiş oldukları toplam uyum, birçok durumun dengede olması ve ilişkiyi etkileyen ögelerin bir araya gelmesi sonucu oluşur (Akt: Tuzcu, 2017).

Evliliklerinin erken dönemlerinde büyük sorunlar yaşamayan çiftlerin -zorluklarla karşılaşan çiftlere göre- ya daha az anlaşmazlık alanlarına sahip oldukları ya da bu tür problemleri farklı şekilde aştıkları görölmektedir. Örneğin; başarılı çiftlerin problem yaratan hususlardaki sohbetlerini daha olumlu bir biçimde gerçekleştirdikleri ya da bir sonuca bağlanacak şekilde yürüttükleri görölmüştür. Problemlili çiftlerin olumsuz davranışları genel ve olduğundan daha ciddi algıladıkları ve eşlerini bu zorlukların temel sebebi olarak düşündükleri anlaşılmıştır. Ayrıca bu çiftlerin olumsuz eş davranışlarının bencillik kaynaklı olduğunu düşündükleri ve suçlanmaya değer buldukları ifade edilmiştir. Bu durum başarılı çiftlerde görölmemektedir. Daha iyi uyum sağlayan çiftler eş davranışlarını daha farklı şekilde ve genellikle ilişkinin sağlığını tehlikeye atmayacak şekilde yönetmektedirler (Quinn ve Odel, 2008).

Evlilik uyumunu pek çok değişken etkilemektedir. Bireylerin aldıkları eğitimlerden yaşadıkları çevreye, mesleklerine ve inançlarına kadar birçok etmen bulunmaktadır. Bunların yanında; Collins ve Coltrane (1991)'in yaptığı araştırmada, evliliğin önemli bileşenleri arasında sadakat, çocuklar, ortak ilgiler, iyi bir cinsel yaşam, yeterli maddiyat, ev işlerinin paylaşılması ve benzer bir geçmişi paylaşmak olduğu belirtilmiştir. Bu bilgilere ek olarak Yıldırım (1993)'ın yaptığı bir çalışmada, sosyo-ekonomik düzeyin evlilik uyumunu etkilediğini ifade ederek, daha düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip bireylerin, daha yüksek sosyo-ekonomik düzeye sahip bireylere göre uyumları düşük bulunmuştur (Kaya, 2017).

Birlikte yaşamaya başlayan çiftler arasındaki en önemli aktarımlardan birisi de değerler, tutumlar, davranışlar ve inanç sistemleridir. Bu noktalar evlilik uyumunu doğrudan etkileyen faktörler olduğu için de en büyük sorunlar bu hususlarda anlaşamaktan meydana gelir. Türkiye’de evlilik uyumu üzerine yapılan bir çalışmaya göre çiftlerin 1 ile 5 yıl arasındaki evlilik uyumu yüksek bulunurken, 6 ile 10 yıllık evli çiftlerin uyum düzeyi oldukça düşüktür (Erkılınç, 2020).

Evlilik uyumunu etkileyen faktörlerin dışında, ilişkide uyumu sağlamanın bireyleri nasıl etkilediğine dair yapılan çalışmalarda; yüksek doyum sağlanan uyumlu bir ilişkinin psikolojik iyi oluş ve mutlulukla, düşük doyum sağlanan ilişkilerde ise psikolojik sıkıntı ile ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır (Yücebıyık, 2020).

Birlikteliklerinde eşit koşulların olmasına dikkat eden ve bütün sorumlulukları paylaşabilen eşlerin iyi bir ilişkilerinin olmasının yanı sıra yapıcı bir iletişime sahip oldukları görülmüştür. Bu bilgilere ek olarak çiftlerin arasındaki ilişkide paylaşma isteğinde bulunmayan bireylerin çatışmalara karşı çözüm odaklı olmadığı ve herhangi bir karar verileceği zaman çiftlerden yalnız bir kişinin karar verdiği, böyle durumlarda da bu iletişimin evlilik uyumunu daha az etkileyeceği belirtilmektedir (Gülgör ve Tortop, 2018).

Eşlerin birbirlerinden olan beklentileri ve tecrübeleri arasındaki farklılıkların çözümlenmesine yönelik çabalar, ilişkinin inşası aşamasındaki zorlukları oluşturur. Evlilikten beklentiler eşlerin diğer eşin rolüne dair algılarını ve bu algıların eşin davranışlarıyla nasıl karşılaştırıldığını etkiler. Bu karşılaştırma, eşlerin evliliğe dair cesaret seviyelerini ve evlilik süresince olan uyuma dair anlayışlarını etkilemektedir. Beklenti ve tecrübeler arasındaki bu etkileşim farklı yönlerden ele alınmaktadır. Bir anlayışa göre, evlilik beklentilerinin daha gerçekçi olacak şekilde dönüştürülmesi önemlidir. Diğer taraftan evlilik davranışlarının beklentilerle uyum sağlanacak şekilde yeniden şekillendirilmesi de denmektedir. Temel varsayım eşlerden olan beklentiler ve eşlerin davranışlarının birbirine uyması gerektiğidir. Bu uyum cinsel hayatla ilgili olabileceği gibi ev işleri ya da ebeveynlik ile de ilgili olabilir. Dolayısıyla, beklentiler ile davranışlar arasındaki uyumun derecesi evlilik uyumunun seviyesini yansıtmaktadır (Quinn ve Odel, 2008).

Evlilik uyumu üzerine Türkiye’de yapılan bazı araştırmalara bakıldığında; Hortaçsu (1999; 2007) ve Fışiloğlu (2001), farklı evlilik türlerini ele alan çalışmalar yapmışlardır.

Bu araştırmaların birinde görücü usulü evlilik ile kişinin kendi tercihine dayanan evlilikler incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre aile tarafından düzenlenen görücü usulü evliliklerde duygusal yakınlığın, eşitlikçi davranışların daha az ve evlilik içi çatışmanın daha fazla yaşandığı ortaya konmuştur. Benzer bir çalışma sonucunda, çiftlerin anlaşarak gerçekleştirdiği evliliklerde yalnızlık oranının daha düşük, evlilik uyumunun da daha yüksek olduğu kaydedilmiştir (Akt: Bıyıkğlu, 2012).

Kocadere (1995), iyi ve kötü evliliklerin özelliklerini belirlemeye yönelik araştırmasında 100 çiftle çalışmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre iyi evliliklerde eşlerin boş zamanlarında birbirleriyle daha fazla vakit geçirdikleri, ocuk faktörünün iyi veya kötü değerlendirmesinde etkin bir rol oynamadığı, kötü evliliklerde bireylerin eşlerinin akrabalarıyla olan geimsizliğinin iyi evliliklerden dört kat fazla olduğu, maddi sorunların evlilik içerisindeki problemlere yol açma oranının kötü evliliklerin iyi evliliklere oranla iki kat fazla olduğu, iyi evliliklerde eşlerin duygularını, düşüncelerini ve dertlerini birbirleriyle daha fazla paylaştıkları, kötü evlilikte ise önemli kararların genellikle tek kişi tarafından alındığı ve bütün bu etmenlerin demografik özellikler açısından farklılık gösterdiği bulunmuştur (Akt: şener, 2002).

3. KİŞİLİK

Kişilik, bireyin doğuştan sahip olduğu ve bir yaşantı sonucu elde ettiği, onu diğer kişilerden ayıran özelliklerin tümü olarak tanımlanabilir (Doğan, 2013). Aynı zamanda kişilik; aniden oluşmayan, ani değişimlerden etkilenerek gelişim göstermeyen, devamlılığı olan kişiye özgü davranışsal özelliklerdir. Kişiliğin yalnızca kendine has özellikleri bulunan bir bütün olmadığı, içinde bulunduğu çevreden etkilenen bir yapıda olduğu ve yaşadığımız toplumun ve bu toplumun bireylerinin de ortak özelliklerini yansıttığı vurgulanmaktadır (Kuzu, 2017).

Mount, Barrick, Scullen ve Rounds (2005), her araştırmacının kendi teorik temelinde çalışıyor olmasına karşın araştırmacılarının çoğunun kişiliğin “devamlı olarak sergilenen davranışlar bütünü” olduğu konusunda ortak paydada buluştuğunu ifade etmişlerdir (Akt: Mat, 2020).

Kişilik konusunda yapısal görüşü savunan araştırmacılardan pek çoğu kişiliğin karakter, mizaç ve zekâ bileşiminden olduğunu savunmaktadır. Bu bileşenlerin kişilik adına neleri yansıttığına bakacak olursak; mizaç, kişiliğe biyolojik katkılarda bulunurken karakter, sosyal ve kültürel anlamda katkı sağlar. Bu üçlü arasında zekânın rolü ise hem doğuştan gelmesi hem de sosyal özelliklere katkı sağlaması ve bütün kişilik işlevlerini düzenlemesidir. Kişiliğin başat işlevleri ise düşünmek, hissetmek, algılamak ve bunları bir amaca yönelik davranışlara çevirmektir (Sevi, 2009).

Kişilik tanımı üzerine yapılmış bazı çalışmalara bakacak olursak; Cüceloğlu (1996)’na göre kişilik, bireyin iç ve dış çevresi ile kurduğu ayırt edici ve tutarlı ilişki biçimidir. Nyhus ve Pons (2005) ise kişiliği, bireylerin davranışsal eğilimlerindeki stabil farklılıkları tanımlamak olarak belirlemiştir. Bu tanımlamalara ek olarak Köknel (1984) kişiliği, bireylerin başkalarından ayrılmasına olanak sağlayan zihinsel ve duygusal özelliklerin tümü olarak tanımlamıştır (Akt: Yurdakul, 2019).

3.1. Kişilik Özellikleri

Kişiliğimizin tamamlanmasında önemli olan birtakım özellikler vardır. Kendimize ait duygular, yetenekler, fiziksel ve bilişsel gelişimler, değerler, inançlar, mizaç ve karakter, son olarak tutum ve görüşlerimizi de kapsayan özelliklerin hepsi kişiliğimizi oluşturan temel etkenlerdir. Fakat bunların tek başına var olması kişiliğin oluşumunu

tamamlamakta eksik kalabilir, bu yüzden kişinin bu davranışlarda devamlılığı ve tutarlılığı beklenir. Kişiliğin bu anlamda bir temeli oluştuktan sonra bir takım dış etkenlere maruz kalarak değişebilecek dinamik bir yapısı vardır. Bu pencereden bakıldığında kişilik, sosyal etkileşimler sonucunda evrilebilir. Sonuç olarak, kişinin genel eğilimlerinin çevresel faktörlerle şekillenmesi sonucu kişilik özellikleri oluşur (Solmaz, 2019).

Kişilik geniş anlamıyla ele alındığında, bireylerin bazı konularda verdikleri tepkilerin etkisi olan kişisel özelliklerdir. Allport'un tanımına göre kişilik özellikleri bireylerin çevresel uyaranlara benzer niteliklerde tepki vermesini sağlayan yapıdır. Kişilik özellikleri şahsa münhasırdır ve genellenemez. Ayrıca Allport kişiliği, bireyin içindeki psikofiziksel sistemlerin oluşturduğu kişiye özgü duygu, düşünce ve davranış örüntülerinin dinamik yapılanması olarak görmektedir. Bu sebeple, bu özelliklerin değişebileceğini kabul eder (Erişti, 2010).

Özellik kuramı, kişilik özelliklerini incelenmesi için yapılan araştırmalar üzerine kurulmuş bir teorik yapı olmakla beraber kişiliğin devamlılığını kabul eder ve karakter özelliklerinin kişiliğin belirleyicisi olduğunu savunur. Diğer bir deyişle, özellik teorisinde kişiliğin zamanla değişmediği ve bu özelliklerin sabitlik gösterdiği varsayımlar arasındadır. Kişilik özelliklerinin bireyin belirli bir biçimde davranma, düşünme ve hissetme yönündeki eğitimini yansıttığı söylenebilir. Bu bağlamda, özellik kuramcılarını kişiliği anlamayı, insan davranışlarını açıklamayı ve insanların davranışlarının yordanabilmesini hedefler (Mat, 2020).

3.2. Kişilik Oluşumunda Etkili Olan Faktörler

Kişiliği oluşturan etmenler dört ayrı grupta incelenmiştir. Bunlar sosyal, kültürel, biyolojik ve aile faktörleridir.

Kişinin doğumuyla beraber ona etki eden biyolojik ve genetik faktörler vardır. Zekâ ve kalıtsal durumlar bunun en belirgin etkilerindedir. Minnesota Üniversitesi tarafından 350 ikiz üzerinde yapılan 'Jim Twins' çalışmasında da genetik faktörlerin kişiliğe etki ettiğine dair durumlar bulgularla desteklenmektedir (Küçük, 2014). Bunun yanı sıra aile ve sosyalleşme kişiliğin oluşmasında büyük rol oynar. Kişi ailesinin yanında gelişimini sağlarken aynı zamanda karakteristik özelliklerini de burada kazanır ve diğer aile

fertleriyle benzer kişilik özelliklerine sahip olur. Toplumsal yapının etkili olduğu kadar kültürel yapının da etkili olduğundan bahsetmek mümkündür. Kişinin belli tutumlar ve değerlerle beslenerek gelecekte de edinilen bu tavırları yaşaması ve yaşatması beklenir. Böylece kişinin kültürlendiği çevre onun kişiliğinin yetişmesine de katkı sağlamaktadır (Yeşilyurt, 2016).

Genetik olarak aktarılan kişilik, davranışsal yönelimleri içeren mizaç ile beraber sosyal ve kültürel olarak etkileşimler sonucunda gelişime açık bir karakteri içermektedir. Genel yönelimlerin çevresel etkileşimler ile birlikte şekillenmesi üzerine kişilik özellikleri oluşmaktadır. Bu sebeple bireyin içinde yaşadığı toplumun birtakım özelliklerinin bireylerin kişiliğinde gözlemlenebileceği söylenmektedir (Yurdakul, 2019).

3.3. Beş Faktör Kişilik Modeli

Goldberg (1981) beş faktör kavramını kullanan ilk araştırmacıdır. Bireysel özelliklerin sıfatları temel alındığında, kişilik özelliklerinin beş faktör çevresinde düzenlenebileceğini belirtmiştir. Bu yaklaşım kişilerin kendilerini ve diğer insanları tanımlamak için kullandıkları kelimelerin analizi üzerine inşa edilmiş olup bireylerin davranışlarının tutarlı ve kalıtsal (McCrae, Jang, Livesley, Riemann ve Angleitner, 2001) olduğunu ve zamana karşı sabitliklerini koruduklarını (Caspi, Robets ve Shiner, 2005) kabul eder (Akt: Mat, 2020).

Costa ve McCrae'e göre "Beş faktör kişilik özellikleri bireylerin duygu düşünce ve davranışların farklı durumlarda görece istikrar göstermesi ve kişilik özelliklerinin sayısal olarak ölçülebilmesi gibi ayırıcı özellik kuramının temel varsayımlarını içermektedir. Belirlenen beş faktör nörotiklik, dışadönüklük, deneyime açıklık, uyumluluk ve sorumluluktur (Yurdakul, 2019)."

Beş faktör kişilik modelinin günümüzde araştırmacılar tarafından sıklıkla kullanılmasının ve içselleştirilmesinin bazı sebepleri vardır. Bunlar; (i) bu modelin boylamsal ve deneysel çalışmalara dayalı oluşu, (ii) ölçülebilen yapıda özelliklerin zamana karşı sürekliliğini koruyabilmesi, (iii) birtakım biyolojik temellere sahip olması, (iv) geçerliliğinin farklı kültür ve gruplarda ortaya konması, (v) psikometrik açıdan kullanışlı ve kolay değerlendirilebilir olmasıdır (Doğan, 2013).

3.3.1. Nörotiklik

Duygusal dengesizlik (nörotisizm); kaygı, depresyon, öfke vb. olumsuz duyguları yaşama eğilimi olarak tanımlanmaktadır. Nörotik bireyler kaygılı bir yaşam sürerler fakat duygusal dengesizlik puanı düşük bireyler ise aksine daha sakin ve rahat kişilik özelliklerine sahiplerdir (Özaydınlık, 2014). Duygusal dengesizlik yaşayan kişiler, insanlarla bağ kurmakta ve bu bağları sürdürmekte zorlanırlar. Bu kişiler olumsuz etkilenmeler yaşamaya oldukça meyillidirler. Aynı zamanda nörotik kişilerin sorun çözme becerilerinde kuruntulu düşünceler ve düşmanca tavırlar sergiledikleri belirtilmiştir (Yeşilyurt, 2016).

Yapılan bazı araştırmalara göre nörotisizmin gerçekçi olmayan düşünceler ve başa çıkma mekanizmalarındaki yetersizlikle ilişkili olduğu belirtilmektedir. Buna örnek olarak; nevrotik boyutu yüksek kişilerde olumsuz davranış, uygun olmayan baş etme biçimleri ve daha çok rasyonel olmayan düşünceler olduğu ifade edilmiştir (Türk, 2016).

3.3.2. Dışadönüklük

McCrae ve Costa tarafından belirlenen dışa dönüklük, bireyin sosyal ilişkilerindeki rahatlığı olarak tanımlanmaktadır. Bir başka deyişle dışadönük kişiler; sosyal, enerjik, aktif ve konuşkan olarak da tanımlanabilir. Uziel (2006), yapmış olduğu bir çalışmada, dışadönük bireylerin içedönük bireylere oranla nötr durumları olumlu yönde algılamaya daha meyilli olduklarını belirtmiştir. Bu durum dışadönük bireylerin içedönük bireylere göre mutlu olmak için daha az uyarana ihtiyaç duymaları veya pozitif uyarılara daha yüksek tepki vermeleri ile açıklanabilir (Akt: Yurdakul, 2019).

Dışadönüklerin genel özelliklerine bakıldığında neşeli, heyecanlı, konuşkan, hareketli ve lider özellikli kişilerdir. Bu kişilerin çatışma barındıran bir durumla karşılaştıklarında kaçınma davranışı sergilemek yerine rekabetçilik ve baskın olma özelliklerini gösterdikleri belirtilmiştir (Erdal, 2020).

3.3.3. Deneyime Açıklık

Araştırmacıların görüş birliği sağlamakta oldukça zorlandığı deneyime açıklık, birkaç farklı başlıkla da tanımlanmak istenmiştir. Bunlar; kültür ve zeka gibi kavramlar olarak

aktarılmış fakat son haliyle deneyime açıklık olarak kalmıştır. Bu modeldeki kişilerin genel özellikleri; orijinal, bağımsız, analitik, meraklı, hayal gücü yüksek, geleneksel olmayan, açık fikirli, cesur vb. olarak sıralanabilir (Yeşilyurt, 2016). Bu kişiler, yeni duygulara ve deneyimlere açık olmakla beraber çatışmalardan da kaçınmazlar. Deneyime açık bireyler kendilerini tanıtırken entelektüel ve sanatsal ilgilerini kullanırlar. Bu kişiler sosyal yerlerde; restoran, kafe vs. gibi sık sık vakit geçirdiklerini, yaşam içerisinde veya iş yerlerinde orijinal dekorasyonlara sahip olduklarını belirtmişlerdir. Deneyime açıklık boyutunda yüksek puan alan aynı zamanda entelektüel ilgileri geniş bireylere şairleri ve sanatçıları örnek olarak verebiliriz (Yurdakul, 2019).

3.3.4. Uyumluluk

Yumuşak başlı diğer bir deyişle uyumlu kişiler, prososyal davranış eğilimine sahip; insancıl, arkadaş canlısı, hoşgörülü ve sıcak kimselerdir. Uyumluluk eğilimi yüksek bireyler daha sakin bir mizaca, daha işbirlikçi bir yapıya, daha alçakgönüllü özelliklere sahipken; uyumluluk eğilimi düşük bireyler acımasız, sinirli ve kuşkucu bir yapıya sahiptirler (Özaydınlık, 2018).

McCrae, Costa ve Dye (1991) uyumluluğun, kişilerarası ilişkilerde temel bir boyut olduğundan söz ederler. Dışadönüklük modeli daha çok sosyal uyaranların miktarı ile ilişkili iken yumuşakbaşlılık ilişkilerin niteliği ile ilintilidir. Yumuşakbaşlılık yalnızca kişiler arası ilişkilerde değil, aynı zamanda kişinin kendilik algısını da etkiler boyuttadır (Akt: Özden, 2013).

3.3.5. Sorumluluk

Sorumluluk eğilimi yüksek olan bireyler planlı, kararlı ve öz disiplinli kişilerdir. Costa, McCrae ve Dye (1991) sorumluluk modelinin ilerletici yönlerinin çalışma motivasyonu ve başarı ihtiyacı olduğunu, engelleyici yönlerinin ise ahlaki titizlik ve tedbirli olmak olduğunu ifade etmişlerdir. Bazı araştırmalarda sorumluluk özelliği yüksek bireylerin sosyal ilişkilerinin daha iyi olduğu fakat bu düzeyin düşük olduğu kişilerin ise güvenilmez ve ihmalkar olduğu sonucuna varılmıştır (Akt: Erdal, 2020).

Sorumluluk, güvenilirliğin belirleyicisi olmakla beraber görev bilinciyle hareket etmeyi ve başarı için çaba göstermeyi de içerisinde barındırır. Sorumluluk sahibi kişiler önceden

belirlenmiş bir plan yaparak ve bu planda istikrar göstererek yüksek bir başarı düzeyine ulaşırlar ve sorunlardan kaçarlar. Başkaları tarafından zeki ve güvenilir kişiler olarak adlandırılırken, mükemmeliyetçi ve işkolik olabilirler (Erişti, 2010).

3.4. Kişilik Özelliklerinin Evlilik Uyumu ile İlişkisi

Terimsel olarak yapılan tanımlamalara göre beş faktör modeliyle evlilikte uyum kavramları arasındaki ilişkinin incelenmesi yönünde yapılan araştırmalar neticesinde; özellikle kadınların evlilik uyumunun erkekleri duygusal dengesizlik düzeyleri açısından olumsuz, yumuşak huyluluk, sorumluluk ve dışadönüklük duygularına sahip olmaları açısından olumlu yönde etkilediği gözlemlenmiştir. Aynı zamanda, kadınların duygusal dengesizlik sergiledikleri durumlarda eşlerinin uyumları olumsuz iken, deneyime açık bir duruş ve yumuşak başlılık gösterdiklerinde evlilik ilişkilerinin olumlu seyrettiği belirtilmiştir (Yavuz, 2019).

Evlilik uyumu üzerinde etkili olan kişilik özellikleri, durumsal etkiler ve yaşamsal olaylar göz önünde bulundurulduğunda; karşılıklı olarak sevgi gösterilmesi, karşılıklı tatmin ve bakım verilmesi, gerekli ihtiyaçların fark edilip giderilmesi neticesinde evlilik uyumunun artacağı düşünülmektedir (Erkılınç, 2020).

Larson (2002) evliliği etkileyen faktörleri “Evlilikte Üçgen Modeli” kuramı çatısı altında üç başlık olarak sıralamıştır. Bunlar sırasıyla; bireysel özellikler, çift özellikleri ve çevresel etkilerdir. Robins, Caspi ve Moffitt (2000) bir birliktelikte kişilik özelliklerinin ilişkinin sonuçlarından bağımsız olarak katkıda bulunduğunu öne sürmüşlerdir. Ayrıca ilişki doyumu ve yaşam doyumunun kişilik özellikleri üzerinden tahmin edilebileceğine dair yapılan araştırmalarda, kişilik özelliklerinin ilişki memnuniyeti üzerindeki değişimi öngördüğü saptanmıştır (Akt: Yücebıyık, 2020).

Tutarel ve Kışlak (1997)’in incelediği bir araştırmada, evlilik ilişkisinde doyumsuzluk ve uyumsuzluk yaşayanların, eşin olumsuz davranışı karşısında eşin kişilik özelliklerine yüklem yaptıkları ve bu tutumun sürekli olup, evliliğin her alanı için geçerli olduğu görülmektedir. Sorumluluk yüklemeleri açısından da sonuç aynıdır (Akt: Çavuşoğlu, 2011).

Çiftlere dair çalışmalarda, özellikle kişilik değişkenlerinin muhtemel etkileri düşünüldüğünde, açıklığa kavuşturulması gereken birkaç kavramsal husus

bulunmaktadır. Öncelikle, birçok çalışma “beş faktör kişilik modeli” gibi oldukça genellemeçi temel kişilik modelleri kullanmaktadır. Fakat, beş faktör modelinden daha da anlamlı olabilecek olan kişiliğin ilişki odaklı yönlerine pek değinilmemiştir (Schneewind and Gerhard, 2002).

Evlilik uyumu ve evlilik uyumunun kişisel faktörlerden etkilendiğinden söz eden çalışmalarda, bazı kişilik özelliklerinin evliliği yordadığı sonucuna varılmıştır. Fakat, demografik bilgilerden çok kişilik özelliklerinden duygusal tutarlılığın ilişkilerde en güçlü yordayıcı olduğu tespit edilmiştir. Kişilerin evlilik uyumuna ilişkin algılarının eşlerin kişisel özellikleri ile ilintili olduğu öne sürülmüştür. Bu durumla bağlantılı olarak eşlerin duyguları, düşünceleri ve davranışlarının diğer partnerin işlevselliğini etkilediği ve bu durumun evlilik uyumunu da etkileyebileceği düşünülmektedir (Aslan, 2016).

Cole, Cole ve Dean (1980)’ın yaptıkları bir araştırmada, kadının ve erkeğin duygusal olgunluk seviyesinin evlilik uyumunu etkileyen bir faktör olduğu öne sürülmüştür. Ek olarak eşlerin duygusal olgunluk seviyelerinin karşılıklı olarak birbirlerinin evlilik doyumuna etki ettiğini de saptamışlardır. Kreitman ve arkadaşları ise yaptıkları araştırmada, eşin davranışlarının doğru algılanışının evlilik uyumunun önemli bir yordayıcısı olduğuna dikkat çekmiştir (Akt: Aktaş, 2009).

Yılmaz, İlketenci, Yılmaz ve Mamirova (2018), evli bireylerin evlilik uyumları ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemiş ve problem çözümünde aceleci düşünen, kaçınan bir tutum sergileyen, kendine güvenli davranan ve planlı bir yaklaşımı benimseyen kişilerin yaklaşımları ile evlilik uyumu arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Evli bireyler üzerinde kişilik özellikleri ve mizacın evlilik uyumundaki rolü saptanmaya çalışılmış ve elde edilen sonuçlara göre; eşiyile flört ederek evlenmiş olan bireylerin, görücü usulü ile evlenmiş olan bireylere nazaran evlilik uyumu düzeyi daha yüksek bulunmuş ve kişilerin dışadönüklük özellikleri arttıkça bireylerin evlilik uyumlarının arttığı da görülmüştür (Akt: Solmaz, 2019).

Sağlıklı bir iletişimin olduğu, problemlerin kolaylıkla çözülebildiği, bireylerin duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebildiği evlilikler uyumlu bir evlilik olarak kabul edilmektedir. Aynı zamanda evlilik uyumunda, bireylerin şahsi düşüncelerinden ziyade birbirleri ile olan ilişkinin niteliği değerlendirilmekte olup, çiftlerin bu evliliği sürdürebilme potansiyelleri dikkate alınmaktadır (Oğuz, 2018).

Kişilerin kendilerine pek çok açıdan benzeyen eşlerle evlenmeye meyilli oldukları yönünde bulgular tespit edilmektedir. Diğer bir deyişle eşlerin benzerliği olan bu eğilime 'homogami' adı verilmektedir. Acitelli, Kenny ve Weiner (2001), Dryer ve Horowitz (1997) gibi araştırmacılar; kişilik özellikleri, değerleri ve kişilerarası davranışlarında büyük oranda benzerlik gösteren çiftlerin, bu konularda benzerlik göstermeyen çiftlere nispeten daha mutlu oldukları belirtilmektedir. Lauer ve Warren, başarılı bir evlilikte benzerliğin önemli bir rolü olduğuna değinirler. Hatta bu durumu Warren "Her ne kadar farklılık çekici olarak algılansa da, çiftler arasındaki benzerlikler bankadaki paraları gibi, farklılıklar ise borçları gibidir." şeklinde bir benzetme ile açıklar (Akt: Kublay, 2013).

Botwin, Buss ve Shackelford (1997), bireylerin kendilerine benzeyen eş seçmeye meyilli olmalarının yanında duygusal süreklilik, açık görüşlülük ve anlayışlılık gibi kişisel özelliklerin beklenilenin altında olduğu durumların evlilik ve cinsel doyumsuzluğu kuvvetli oranda yordadığını tespit etmişlerdir. Ayrıca kişiliğin, kişinin uyumunu bozacak bazı faktörlerde evlilik doyumunun düşmesine neden olabildiği belirtilmektedir (Akt: Fidanoğlu, 2006).

Bouchard, Lussier ve Sabourin (1999), kişilik özellikleri ve evlilik uyumu üzerine 446 çift üzerinde yapmış oldukları çalışmada, nörotisizm faktörünün her iki cins için de evlilik uyumunu yordayan en önemli değişken olduğu sonucuna varmışlardır. Nörotisizm faktörünün yüksek olduğu evliliklerde, evlilik uyumunun da düşük olduğu belirlenmiştir (Akt: Nalbant, 2017).

Evlilik uyumu yalnızca evlilik içi yaşantıyı etkilemeyip aynı zamanda çiftlerin bireysel yaşantılarını da etkilemektedir. Yapılan araştırmalara bakıldığında; eşe duyulan yakınlığın, psikolojik sağlığın ve duygusal strese ait semptomların evlilik uyumuyla doğrudan ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Evlilik uyumundaki artış kişilerin psikolojik sağlığını olumlu yönde etkilerken, duygusal stres semptomlarını da azaltmaktadır (Özden, 2013).

4. SOSYAL MEDYA

4.1. Sosyal Medya Kavramı ve Tarihçesi

1970'lerden itibaren kullanılan yeni medya kavramının sınırları tam olarak belirlenememiştir. Bu kavramın tanımlanmasını zorlaştıran iki ana unsur ise bu kavramı meydana getiren ve iki farklı alan olan iletişim ile bilgisayar teknolojilerinin bir araya gelmesidir. Yeni medya olarak kabul edilen ve günümüzde geleneksel medya araçları olarak bildiğimiz; online, offline ve sosyal medya gibi çeşitli tanımlamalar arasında benzer unsurlar vardır. Sosyal medya da bu tanımlardan birisi olarak çalışmalarda yerini almıştır. Bruns ve Bahnisch sosyal medyayı "Web 2.0 üzerine kurulan, daha derin sosyal etkileşime, topluluk oluşturmaya ve iş birliği projelerini başarmaya imkan sağlayan web siteleri" olarak tanımlamaktadır (Budak, 2018).

2002 yılında fotolog uygulamalarının kurulmasıyla birlikte modern sosyal medyanın temelleri atılırken yine aynı sene kurulan Friendster sitesi bazı çalışmacılara göre sosyal medyanın ilk örneği olarak kabul edilmektedir. 2003 yılında sosyal medyaya olan ilginin artması benzer sitelerin açılmasına da yol açmıştır. Sırasıyla 2003 senesinde LinkedIn, 2004 senesinde Facebook, 2005 senesinde Youtube, 2006 senesinde Twitter ve 2010 senesinde ise Instagram kullanıcılarına hizmet vermeye başlamıştır (Üstdağ, 2019).

Sosyal medya kimileri için sosyalleşmekten kaçınılan, kimileri için yalnız kalınan, kimileri içinse daha çok izlenilen bir ortam ihtiva ederken kimileri için de sosyalleşmek, kitleler içinde takdir edilmek ve takip edilmek isteğinin tezahürü şeklinde zuhur etmektedir. Fakat bu durum sabitlik göstermeyip sağlıklı bireyler açısından bazen sosyalleşme bazen de kaçış belirtileri gösterebilmektedir (Hazar, 2011).

Sosyal ağ siteleri, günümüzde en çok kullanılan iletişim araçları haline gelmiştir. İletişim araçlarındaki bu değişim başka birçok alandaki alışkanlıkları ortadan kaldırarak onun yerine sosyal medyaya bağlı yenilikler getirmiştir. Sosyal medya, bireyleri etkin özneler olarak güçlendirmesinin yanında halkla ilişkiler, yayıncılık, medyacılık ve pazarlamayı de değişikliklere uğratmıştır (Dızman, 2019).

Sosyal medyanın çok yönlü bir iletişim ortamı olması, aynı zamanda kullanıcıların iletişim sürecine doğrudan katılabilmesi ve birden fazla kullanıcıya anlık mesaj gönderebilmesini mümkün kılması ve anında örgütlenmeye imkan sağlıyor oluşuyla bir

özgürleşme imkanı olarak değerlendirilir. Ulaşımın, haberleşmenin, bilgi edinmenin sosyal medyada yalnızca biçim olarak değil, içerik olarak da değişime uğramasıyla birlikte mesafeler yaklaşırken, yakınlıklara mesafe girmektedir (Kılıç ve Gündoğdu, 2015).

Kişilerin sınırları çizilmiş bir sistem içerisinde yarı açık ya da herkese açık profillere sahip olmalarına izin veren, bağlantı halinde olduğu diğer kullanıcıların listesini görünür kılan ve yine aynı sistem içindeki diğer kullanıcıların bağlantılarını da listeleterek görünür kılan elektronik tabanlı hizmetlerin tümü sosyal ağlar olarak tanımlanmaktadır (Kuyucu, 2014).

4.2. Sosyal Medya Kullanımı ve Özellikleri

Türkiye İstatistik Kurumu'nun hane halkı bilişim teknolojileri (2021) araştırmaları sonuçlarına göre hanelerin evden internete erişim oranı geçen yıl %90,7 idi. Bu senenin verilerine göre bu oran %92'dir. İnternet kullanım oranı 16-74 yaş aralığındaki bireylerde %82,6 olmuştur (Tüik, 2021).

Odabaşı, Çoklar ve Kabakçı, internet kullanımı ile ilgili yapılmış olan bir araştırmada ilkökul düzeyindeki çocukların ailelerinin görüşleri belirlenmiştir. Bu belirlemelere göre aileler internetin güvenliği konusunda habersiz olmakla birlikte internetin başarıyı artırdığını ve çağdaş yaşamın bir gereği olduğuna inandıkları görülmüştür. Bu inançlara ek olarak internetin aile ilişkilerini olumsuz yönde etkilediğine de inanmamaktadırlar. Bu sonuçlara bakıldığında ailelerin internetin tehlikeleri konusunda yeterli bir bilince ve bilgiye sahip olmadıkları görülmektedir. Fakat, birçok aile çocuklar için dış dünya kadar tedirgin edici olan sanal dünyada vakit geçirirken çocuklarını denetlemeleri ve rehberlik etmeleri gerektiğinin farkında değildir (Odabaşı, Çoklar ve Kabakçı, 2007).

Yapılan araştırmalarda bireylerin kişilik özelliklerinin akıllı telefon kullanımını etkilediği sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlara göre problemlili kullanıcıların çoğunluğu sosyal, girişken, konuşkan ve dışadönüktür. Takao (2014)'nin yapmış olduğu bir araştırmada dışadönüklük ile problemlili mobil kullanımı arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur (Süler, 2016). Lane ve Manner (2011) ise yaptıkları bir araştırmada kişilik özellikleri, akıllı telefon sahipliği ve kullanımı arasındaki ilişkiyi tespit etmişlerdir. Bu bulgulara göre

dışadönük kişilerin akıllı telefona sahip olmaya ve kullanmaya daha yatkın oldukları görülmüştür (Akt: Ada ve Tatlı, 2019).

İnternet kullanımına dair araştırmalar arttıkça, birçok araştırmacının kişilik özelliklerinin internet kullanımına dair etkilerini beş faktör modeli ile inceledikleri görülmektedir. Daha önceki çalışmalar dışadönüklük ve nörotikliğin çevrimiçi faaliyetlerle yakından ilişkili olduğunu göstermekteydi. Bireylerin çevrimiçi faaliyetlerine dair erken çalışmalar, dışadönüklüğü yüksek ve nörotikliği düşük kişilerin daha nörotik ve daha içedönük kişiler kadar internet kullanmadığını işaret etmekteydi. İnternetin sağladığı anonimliğin kendisiyle barışık olmayan ve başkalarıyla ilişki kurmakta zorlanan kişileri çekmesinin bu bulguların sebebi olabileceği düşünülmekteydi. Ancak birçok yeni çalışma, internet kullanımıyla kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin tersine döndüğünü göstermektedir. Bu birçok sosyal ağın anonimliğe yönelik getirdiği kısıtlamalarla da ilişkilendirilebilecektir. Birçok birey bu tip siteleri halihazırda tanışık oldukları insanlarla etkileşim kurabilmek için kullanmakta, dolayısıyla yabancılarla sınırlı bir etkileşim içerisinde olmaktadır. Bu nedenle, bu tip siteler dışadönükler için daha cazip hale gelmektedir. Benzer şekilde, grup odaları birbirini tanımayan insanların iletişim kurmasını sağlarken, anlık mesajlaşma daha çok birbirini tanıyan bireylerin iletişimine yaramaktadır (Correa, Hinsley ve Zuniga, 2009).

Kraut ve arkadaşları (1998), internette daha çok zaman geçiren bireylerin daha yüksek seviyelerde depresyon ve yalnızlık hissi geliştirdikleri sonucuna varmışlardır. Ancak, aynı örneklem üzerinde yapılan bir takip çalışmasında Kraut ve arkadaşları (2002), günlük internet kullanımı ile depresyon ve yalnızlık arasındaki ilişkinin kaybolduğunu bulmuşlardır. Ayrıca, dışadönük bireylerin günlük internet kullanımlarının kişisel refahlarıyla pozitif yönlü bir ilişkili bulunduğunu, içedönük bireylerde ise bu ilişkinin negatif yönlü olduğunu saptamışlardır (Akt: Günay, 2011).

İnternet; cinsiyet, din, ırk, fiziksel ve sosyal statü ve beraberinde fiziksel niteliklerdeki farklılıklara sahip kişiler için ortak bir buluşma ortamı sunmaktadır. İnternetin bireylere ve ailelere açık olan yararlarından birisi de ihtiyaçların, ilgilerin ve hobilerin bilgiye dayalı seçenekleri bir arada bulundurmasıdır. Yeni bir bilgi yolu olan internetin bulunması ile beraber umutlar, hedefler, duygular ve değerler kişilerin ve ailelerin yaşantılarını iyi yönde değiştirebilmektedir (Demir, 2006).

Sosyal medyanın sağladığı iletişim, geleneksel medya organlarıyla sağlanan iletişim unsurlarını reddetmeyen ve içinde eskiyi de barındıran bir dönüşümü kapsar. Sosyal medya zamanın ve mekanın sınırlarını ortadan kaldıran sanal bir ortamdır. Sosyal ağlardaki iletişim gerçek yaşam içerisindeki ilişkilere göre daha geçirgen ve zayıftır. Sosyal medya paylaşımlarının mantığı bir şeylerin seyredildiği ve sergilendiği ölçüde değer kazandığı bir işleyişe dayanmaktadır (Budak, 2018).

Sosyal medya yüksek ölçüde paylaşımın gerçekleştiği, çevrimiçi medyanın yeni bir türü olarak fırsatlar sunduğu yeni fikirlerden birisidir (Solmaz, Tekin, Herzem ve Demir, 2013).

Mayfield (2010)'a göre;

Katılımcılar: Sosyal medya kullanıcılara cesaret verir daha sonra da kullanıcılardan geri bildirim alır.

Açıklık: Sosyal medya ağları kullanıcılara oylamaya sunma, yorum alma ve bilgilerin paylaşımı gibi konularda cesaret vererek katılıma açıklığı desteklemektedir.

Konuşma: Sosyal mecralarda iki yönlü konuşma imkanı bulunmaktadır.

Toplum: Sosyal medya, toplulukların hızlı ve etkin bir biçimde oluşumuna imkan sağlar. Bu sayede fotoğraflar, görüşler, değerler ve beğeniler paylaşılabilir.

Bağlantılılık: Sosyal medya ortamında kişilerin ilgi alanları ile alakalı konularda, sitelerde ve araştırmalarda bağlantı linki verme olanağı bulunmaktadır.

Erişim: Sosyal medya ağlarına birçok kişi ücretsiz veya çok az bir ücret karşılığında erişebilmektedir.

Kullanılabilirlik: Sosyal medya içeriklerinin oluşum aşamasında birden çok kullanıcı katılımcı olabilmektedir.

Yenilik: Geleneksel medyada anlık tepkiler yer almazken sosyal medyada tepkilerin zaman aralığını belirleyici unsur katılımcılardır.

Kalıcılık: Geleneksel medya değiştirilemez bir yapıya sahipken sosyal medyada değişiklik yapmak mümkündür.

Görüldüğü üzere, sosyal medyayı geleneksel medyadan ayıran ve daha kullanışlı hale getiren birçok özellik bulunmaktadır. Sosyal medya uygulamaları ve özellikleri, bu

ortamları cazibe merkezi haline getirmesinin yanı sıra insanları derinden etkileyerek hayatlarının bir parçası haline gelmesi ve sürekli orada bulunma isteği oluşturduğu açıkça görülmektedir (Güleç, 2018).

Sosyal ağ siteleri kullanıcıların birbirleriyle irtibat halinde kalmalarına destek olması açısından faydalı olsalar da araştırmalar, bu sitelerin yoğun kullanımının romantik ilişkilere hasar verebileceğini göstermektedir. Çeşitli araştırmalar, Facebook'un sebep olduğu kıskançlık, eşin gözetlenmesi, açık olmayan bilgilerin yayımlanması, yoğun internet kullanımı ve yakın ilişkilerin internette sergilenmesinin romantik ilişkilere zarar verebildiğini saptamaktadırlar (Clayton, 2014).

ABD'de 2005 ve 2012 yılları arasında evlenen 19.131 çiftin incelendiği çalışma, ABD'de evliliklerin üçte birinin çevrimiçi metotlarla başladığını göstermektedir. Ayrıca, çevrimiçi metotlar kullanılarak başlayan evliliklerin, geleneksel yöntemlerle başlayanlara kıyasla boşanma ya ayrılma ile sonuçlanma ihtimalleri daha düşük çıkmıştır. Ayrıca, yine çevrimiçi metotlar kullanılarak başlayan evliliklerdeki evlilik doyumunun geleneksel yöntemlerle başlayanlara kıyasla daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Cacioppo vd., 2012).

4.3. Sosyal Medya Bağımlılığının Evlilik Uyumuna Etkisi

Uzun yıllar öncesine kadar kullanım alanı olarak özellikle bilim ve iş çevreleriyle kısıtlı olan internet, artık 2000'li yıllara gelindiğinde, içlerinde Türkiye'nin de olduğu birçok ülkede evlere girerek bireysel olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu değişim, internet aracılığıyla yapılan araştırmaların niceliği ve niteliğini etkilemiş, internetin aile ile ilişkilendirilmesi araştırma konusu olmuştur. Bakardjieva ve Smith, 'sıradan internet kullanıcıları' hakkında bilgi edinebilmek için önceden olduğu gibi üniversite ve iş yerlerine değil, evlere bakmak gerektiğini vurgulamışlardır. İnternetin ağırlıklı olarak sosyal amaçlı kullanılması bile konunun bir yönünü aileye çekmektedir (Akt: Bayraktutan, 2005).

Günümüzde insanlar gündelik hayatlarını iletişimle iç içe geçirmektedirler. Sağlıklı bir toplumun temel ihtiyacı olan sağlıklı iletişimin yolu, aile iletişiminin sağlıklı olmasından geçer. Bu bağlam göz önüne alınarak aile içi iletişimde sosyal medyanın etkisinin hangi boyutta olduğuna odaklanmakta fayda görülmüştür. Sosyal medyanın aile içi etkileşimde

en etkili olduğu noktalar; ilk olarak, aile fertlerinin beraber geçirdikleri zaman diliminin yerini sosyal medyanın alması, ikincisi sanal alemin verdiği rahatlık ve bilinmezlikle birlikte sanal flörtlerin ve aldatmaların zemini hazırlandığı için eşler arasında güvensizlik ve huzursuzluk oluşturmaktadır (Güleç, 2018).

Evli çiftlerde eşlerden birinin internet üzerinden sanal bir ilişki içinde olması evliliğe yeni bir boyut kazandırmaktadır. Bu durumda ailenin işleyişi ve internet kullanımı arasında bir neden-sonuç ilişkisi aranabilir. Nihayetinde internetin evde kullanımı hem eşler arası ilişkilerde hem çocukların eğitimi hem de ebeveynleriyle ilişkileriyle bağlantılıdır. Henüz doğrudan kanıt bulunamamış olsa da, yoğun internet kullanımının yakın ilişkilerin kalitesini düşürebileceğini önermek amaçlı teorik nedenler vardır. Zira yakın ilişkilere dair yapılan araştırmalar sonucunda; onaylanma ve şefkat görmenin, uyumlu ve uzun süreli ilişkilerin devam edebilmesi için temel gereklilikler olduğu görülmektedir (Aycanoğlu, 2017).

İnternet kullanımlarının artmasıyla beraber insanların hem sosyal hem de yakın ilişkilerinde zedelenmelerin olduğu bilinmektedir. Eşler arasında çatışmaların çıkması, ilişkilerinin kötüye gitmesi bu anlamda ortaya çıkan negatif sonuçlardan bazılarıdır. Yapılan araştırmalara bakıldığında, bir kişi internette ne kadar çok vakit geçiriyorsa ailesi ile o kadar az vakit geçiriyor demektir. Dolayısıyla internette geçirilen süre arttıkça, eşler arasında yaşanan çatışmalar ve sorunlar artmaktadır. Ek olarak, akıllı telefonların hayatı kolaylaştırıyor olması, insanların her an her yerde akıllı telefonla gezebilir hale gelmesi, alışveriş yapabilmesi, maillerini yönetebilmesi, sosyal paylaşım sitelerine girebilmesi gibi durumlardan ötürü de telefonları ile çok vakit geçirmelerine sebep olmakta ve eşler arasındaki ilişkiyi zedelemeye sebep olmaktadır (Derici, 2018).

Bağımlılığa kadar gidebilen internet kullanımının bireyin hayatını kişilerarası, sosyal, mesleki, psikolojik ve fiziksel olmak üzere birçok açıdan olumsuz etkileyebildiği görülmektedir. Çevrimiçi geçirilen zaman ailenin, sosyal faaliyetlerin ve ilgi duyulan aktivitelerin ihmalini sonucunu doğurduğundan, internet bağımlılığının belki de en büyük olumsuz etkisi aile ve sosyal yaşam üzerinde olmaktadır. Hatta “siberdul” kavramı, internet bağımlısı bireylerin ihmal edilmiş eşlerini nitelendirmek için üretilmiştir (Murali ve George, 2007).

Young bir araştırmasında internet bağımlılarının %53'ünde ciddi ilişki sorunları olduğunu bildirmiştir. Yine Zahra ve arkadaşlarının, internet bağımlılığı ile evli öğrencilerin Facebook, evlilik doyumu ve duygusal kullanımı arasındaki ilişkiyi araştırdıkları sonuçlarına göre evlilik doyumu ve internet bağımlılığı arasında negatif bir ilişki olduğunu, internet bağımlılığı ve duygusal boşanma arasında da pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur (Akt: Aycanoğlu ve Ünsal, 2017).

Yapılmış olan bir çalışmanın sonuçlarına göre yoğun Facebook kullanımının ayrılma, boşanma ya da aldatma gibi negatif ilişki sonuçlarına sebep olduğunu ve bu ilişkinin Facebook'a bağlı çatışmalarla güçlendiğini göstermektedir. Fakat bu korelasyonlar yalnızca yeni ilişkilerde geçerli olmaktadır. Facebook kullanan bireyler genellikle eşlerini dolaylı olarak ihmal edebilmektedir. Ayrıca, Facebook yoluyla eski partnerleriyle iletişim kurarak eşlerini doğrudan ihmal ettikleri de vakidir. Bu durum, Facebook kaynaklı kıskançlıklara veya eşlerinin diğerini sürekli takip ettiği durumlara yol açabilmektedir. Bütün bu olgular ilişkilerin ileriki aşamalarında çatışmalara ve ayrılıklara sebep olabilmektedir. Yoğun Facebook kullanımı fiziksel ya da duygusal aldatma için dolaylı bir teşvik olarak da etki edebilmektedir (Clayton, 2013).

İnternet ve sosyal medya bağımlılığında kadınlar ve erkekler arasında gözle görülür farklar vardır. Kadınlar daha çok ilişkiyel bağlantıları tercih ederken erkekler daha çok görsel uyaranlara yönelmektedir. Kadınlar sohbet ederken, erkekler genel olarak kumara, online oyunlara ve pornografiye vakit ayırmaktadır. Gitgide artış gösteren boşanmaların sebeplerine bakıldığında, sosyal medya bağımlılığının büyük rol oynadığı görülmektedir. Konuya dair yapılan araştırmalar, boşanma sebebi olarak iletişimsizliğin önemli bir neden olduğunu söylemektedir (Yıldırım, 2019).

Kişilerin sosyal medyayı kullanmaktaki amaçlarından birisi de kaçıştır, bu kaçışın birçok sebebi olabilir. Evli bireylerin, evlilik ilişkisi içinde elde ettikleri doyum veya kişisel yaşantılarından elde ettikleri doyumun niceliği bu mecraya kaçışa sebep olabilmektedir. Bu kaçışın sonucu, kişilerin sosyal ağları kullanma miktarındaki artışa ve eşlerin güvensizliğe yönelmesine sebep olabilmektedir (Tiryaki ve Karakuş, 2018).

Keçe (2015)'ye göre oyun ve sohbet odaları, diğer sosyal ağlar (Twitter, Instagram, Facebook) ve arkadaşlık siteleri yeni ilişkilere ve arkadaşlıklara olanak sağlarken, aldatmayı kolaylaştıran ve yine aldatmaya teşvik eden bir role sahiptir. Bu sebeple kişiler

artık eşlerini onların yanında bile aldatabilmekte ve hatta bunu yaparken sanal ilişkilerin bir aldatma eylemi olmadığını, yalnızca bir fantezi olduğunu düşünerek kendilerini suçluluk ve utanç duygusundan azat etmektedirler (Dızman, 2019).

Yapılan bazı araştırmalara göre romantik ilişkiler sosyal ağlarda kamusallaşmakta olup, sosyal medya aşkın alternatif mekanına, kimi zaman da tamamlayıcısına dönüşmektedir. Kullanıcılar bağlanma ve kaçış stratejisi geliştirirken aynı zamanda sosyal mecralarda beden sınırlarına takılmaksızın duygu ve düşüncelerini ifade edebilmektedirler. Bireyler, aşkları ve ilişkileri sosyal medyada daha hızlı tüketmekte olup, bu sosyal ağlar kadına ve erkeğe yeni sosyal çevreler açtıkça ilişki seçeneklerini de artırmaktadır (Kılıç ve Gündoğdu, 2015).

İnsanlar hem gerçek hayatta hem de sanal alemde ne tür bir iletişim ağı kullanırlarsa kullansınlar eş bulma sürecinde homogamiye eğilim göstermektedirler. Sosyal mecraların benzer bireyleri bir araya getirmesi gibi şaşırtıcı bir gücü vardır. Bununla beraber bu ağların büyüklüğü daha fazla eş seçeneği de sunmaktadır. Fakat eş seçimi, bağlar oluşturduğumuz sosyal ağlar tarafından kısıtlanmaktadır. Çalıştığımız yer, okuduğumuz okul ve kurduğumuz arkadaşlıklar bizim sosyal mecralardaki konumumuzu belirlemektedir. Bu yüzden kişilerin eşlerini nerede aradığının bir önemi yoktur, çünkü bağlı olduğu ağlar bireyleri genel olarak aynı kişileri bir araya getirecek düzende çalışmaktadır (Binar, 2020).

5. YÖNTEM

5.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı tanımlayıcı bir araştırma olup ilişkisel tarama modeli olarak uygulanmıştır. Genel tarama modeli türlerinden ilişkisel tarama modeli; iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında, birlikte değişim varlığı ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2015).

5.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Çalışmanın uygulanabilirliği için KTO Karatay Üniversitesi Etik Kurul onayı alınmış ve katılımcılara gönüllülük esasına göre uygulanmıştır. Yapılan anket çalışması ise 2021 yılının Temmuz ayı içerisinde uygulanmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu çevrimiçi platformlarda oluşturulan ölçekler aracılığıyla ulaşılan 18-60 yaş aralığındaki 496 birey oluşturmaktadır. Katılımcıların %77,82'si kadınlardan, %22,18'i erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların %84,07'sini ilde yaşayan bireyler oluşturmaktadır. Katılımcılar arasında %37,10 ile evlilik süresi en yüksek grubu 9 yıl ve üzeri evli bireyler oluşturmaktadır.

5.3. Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu: Çalışma grubunu oluşturan bireylerin cinsiyet, yaş, çalışma durumu, yaşadığı yer, çocuk sahibi olma veya olmama durumu ve evlilik süreleri gibi sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan soru listesidir.

Beş Faktör Kişilik Ölçeği: Goldberg (1990), McCrae ve Costa (2008) tarafından geliştirilen, bir değerlendirme aracı olarak kişiliği en kapsamlı haliyle tanımlayan, beş alt boyuttan oluşan ve her alt boyut için iki maddenin bulunduğu Rammstedt ve John (2007) tarafından geliştirilen toplamda on maddelik beş faktör kişilik ölçeği Türk kültürüne uyarlanmıştır. Belirlenen faktörler ölçeğin orijinalinde yer aldığı gibi; dışadönüklük, yumuşakbaşlılık, özdenetimlilik, nörotiklik ve deneyime açıklık olarak isimlendirilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik çalışması için Cronbach alfa iç tutarlılık ve kompozit güvenilirlik kat sayılarına bakılmıştır. Bu sonuçlara göre iç tutarlılık ve kompozit güvenilirlik değerlerinin tümünün .70'den yüksek bulunması ölçeğin tutarlı veriler ürettiğini göstermektedir. Elde

edilen bulgular, ölçeğin türk kültüründe güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir (Horzum, Ayas ve Padır, 2017).

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği: Şahin ve Yağcı (2017) tarafından geliştirilen ve 78 maddeden oluşan bir havuz oluşturularak taslak bir form hazırlanmıştır. Geliştirilen analizler sonucunda bu form beşli Likert tipi, 2 alt boyut (sanal tolerans ve sanal iletişim) ve 20 betimlemeden oluşan bir yapıya sahiptir. Sanal tolerans alt boyutu 1-11'inci maddeler, sanal iletişim ise 12-20'nci maddelerden oluşmaktadır. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 20'dir. Puanın yüksek olması kişinin kendisini 'sosyal medya bağımlısı' olarak algıladığı şeklinde değerlendirilir. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı ,94 alt boyutlardan sanal tolerans için ,92 ve sanal iletişim için ,91 bulunmuştur (Şahin ve Yağcı, 2017).

Çift Uyum Ölçeği: Spanier (1976) tarafından geliştirilen Eş Uyum Ölçeği (DAS) 32 maddeden oluşmaktadır. Bu 32 madde; ikili doyum, ikili uyum, ikili görüş birliği ve duygusal ifade olmak üzere dört boyutta gruplanmıştır. DAS evlilik ve aile alanında en yaygın kullanılan araçlardan birisidir. İkili doyum için .80, çift uyumu için .74, ikili fikir birliği için .80 ve tüm ölçek için .87'dir (Gündoğdu, 2007).

5.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada evli bireylerden toplanan verilerin istatistiksel açıdan analiz edilmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 25.0 yazılımı kullanılmıştır.

Evli bireylerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı frekans analiziyle saptanmış, Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeğinden, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden, Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir. Ölçek puanlarının normal dağılıma uyma durumu Kolmogorov-Smirnov, QQ grafiği ve basıklık-çarpıklık değerleri göz önünde bulundurularak incelenmiş ve normal dağılıma uyduğu belirlenmiştir. Buna göre araştırmada parametrik hipotez testleri tercih edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan evli bireylerin sosyo-demografik özelliklerine göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasında, bağımsız değişken iki gruptan oluşuyor ise bağımsız örneklem t testi, üç ve daha fazla gruptan oluşuyor ise ANOVA kullanılmıştır. İleri analizi olarak Tukey testi uygulanmıştır. Beş

Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeğinden, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden, Çift Uyum Ölçeğinden alınan puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson testi kullanılmıştır. Araştırma kapsamına alınan evli bireylerin bazı sosyo-demografik özelliklerinin, kişilik özelliklerinin ve sosyal medya bağımlılığının Çift Uyumuna etki etme durumunun incelenmesinde hiyerarşik doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır.

6. BULGULAR

Tablo 4.1. Evli bireylerin sosyo-demografik özellikleri

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	386	77,82
Erkek	110	22,18
Yaş (34,36±9,29)		
27 yaş ve altı	143	28,83
28-32 yaş	133	26,81
33-38 yaş	83	16,73
39 yaş ve üzeri	137	27,62
Çalışma durumu		
Çalışan	273	55,04
Çalışmayan	223	44,96
Yaşadığınız yer		
Köy	29	5,85
İlçe	50	10,08
İl	417	84,07
Çocuk sahibi olma durumu		
Olan	360	72,58
Olmayan	136	27,42
Evlilik süresi (34,36±9,29)		
2 yıl ve altı	117	23,59
3-5 yıl	127	25,60
6-8 yıl	68	13,71
9 yıl ve üzeri	184	37,10

Tablo 4.1.'de araştırma kapsamına alınan evli bireylerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.1. incelendiğinde, araştırmaya katılan evli bireylerin %77,82'sinin kadın ve %22,18'inin erkek olduğu, %28,83'ünün 27 yaş ve altı, %26,81'inin 28-32 yaş arasında, %16,73'ünün 33-38 yaş ve %27,92'sinin 39 yaş ve üzeri yaş grubunda olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %55,04'ünün çalıştığı, %44,96'sının çalışmadığı, %5,85'inin köyde, %10,08'inin ilçede ve %84,07'sinin ilde yaşadığı saptanmıştır. Araştırmaya dahil olan evli bireylerin %72,58'sinin çocuk sahibi olduğu, %23,59'unun 2 yıl ve altı, %25,60'ının 3-5 yıl, %13,71'inin 6-8 yıl ve %37,10'unun 9 yıl ve üzeri süredir evli olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.2. Evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeğinden aldıkları puanlar

	n	$\bar{x}$	S	Min	Max
Dışadönüklük	496	2,99	0,50	1	4,5
Yumuşakbaşlılık	496	3,45	0,73	1	5
Özdenetimlilik	496	3,24	0,58	1	5
Nörotiklik	496	3,27	0,72	1	5
Deneyime açıklık	496	3,04	0,71	1	5

Tablo 4.2.'te araştırmaya katılan evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeğinden aldıkları puanlara dair tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 4.2. incelendiğinde araştırmaya katılan evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeğinde bulunan dışadönüklük alt boyutundan ortalama $2,99 \pm 0,50$ puan, yumuşakbaşlılıktan ortalama $3,45 \pm 0,73$ puan, özdenetimlilikten ortalama $3,24 \pm 0,58$ puan, nörotiklikten ortalama $3,27 \pm 0,72$ puan ve deneyime açıklıktan ortalama $3,04 \pm 0,71$ puan aldıkları belirlenmiştir.

Tablo 4.3. Evli bireylerin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları puanlar

	n	$\bar{x}$	S	Min	Max
Sanal tolerans	496	26,08	6,25	12	48
Sanal iletişim	496	18,91	5,94	9	38
Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	496	44,95	11,17	23	86

Tablo 4.3.'te araştırmaya katılan evli bireylerin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin ortalama, standart sapma, alt ve üst değer gibi tanımlayıcı istatistikler gösterilmiştir.

Tablo 4.3. incelendiğinde araştırmaya katılan evli bireylerin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinde bulunan sanal tolerans alt boyutundan ortalama $26,08 \pm 6,25$ puan, sanal iletişim alt boyutundan ortalama $18,91 \pm 5,94$ puan aldıkları belirlenmiştir. Evli bireyler Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği genelinden ortalama $44,95 \pm 11,17$ puan almış olup, alınan en düşük puan 23, en yüksek puan ise 86 bulunmuştur.

Tablo 4.4. Evli bireylerin Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar

	n	$\bar{x}$	S	Min	Max
Doyum	496	16,00	2,97	4	20
Uzlaşım	496	24,14	4,26	8	30
Görüş birliği	496	9,96	2,22	3	15
Çift Uyum Ölçeği	496	50,10	8,28	15	65

Araştırmaya dahil edilen evli bireylerin Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlara ait tanımlayıcı istatistikler Tablo 4.4.'te gösterilmiştir.

Tablo 4.4. incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan evli bireylerin Çift Uyum Ölçeğinde bulunan doyum alt boyutundan ortalama 16,00±2,97 puan, uzlaşım alt boyutundan ortalama 24,14±4,26 puan ve görüş birliği alt boyutundan ortalama 9,96±2,22 puan aldıkları belirlenmiştir. Katılımcıların Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları en düşük puan 15, en yüksek puan 65 olup ortalama 50,10±8,28 puan aldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 4.5. Evli bireylerin cinsiyetine göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	T	p
Doyum	Kadın	386	16,06	2,94	0,808	0,419
	Erkek	110	15,80	3,09		
Uzlaşım	Kadın	386	24,17	4,33	0,318	0,751
	Erkek	110	24,03	3,98		
Görüş birliği	Kadın	386	9,88	2,22	-1,567	0,118
	Erkek	110	10,25	2,24		
Çift Uyum Ölçeği	Kadın	386	50,11	8,28	0,033	0,974
	Erkek	110	50,08	8,30		

Tablo 4.5.'te araştırma kapsamına alınan evli bireylerin cinsiyetine göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasında kullanılan bağımsız örneklem t testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.5. incelendiğinde, araştırmaya dahil edilen evli bireylerin cinsiyetine göre Çift Uyum Ölçeğinden ve ölçekte yer alan doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Kadın ve erkek bireylerin Çift Uyum Ölçeğinden ve ölçekte yer alan doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarından aldıkları puanlar benzerdir.

Tablo 4.6. Evli bireylerin yaşlarına göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Yaş	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Doyum	27 yaş ve altı	143	16,45	2,72	4	20	2,691	0,046*	1-3
	28-32 yaş	133	16,20	2,95	8	20			
	33-38 yaş	83	15,52	3,22	7	20			
	39 yaş ve üzeri	137	15,64	3,03	4	20			
Uzlaşım	27 yaş ve altı	143	24,94	4,08	8	30	4,980	0,002*	1-3

	28-32 yaş	133	24,59	3,86	12	30												1-4
	33-38 yaş	83	23,10	4,55	10	30												
	39 yaş ve üzeri	137	23,50	4,44	9	30												
	27 yaş ve altı	143	10,05	2,13	3	15	1,220	0,302										
Görüş birliği	28-32 yaş	133	10,16	2,24	4	15												
	33-38 yaş	83	9,59	2,34	3	14												
	39 yaş ve üzeri	137	9,91	2,24	3	13												
	27 yaş ve altı	143	51,43	7,79	15	65	3,954	0,008*	1-3									
Çift Uyum Ölçeği	28-32 yaş	133	50,95	8,05	26	64												
	33-38 yaş	83	48,20	8,91	23	63												
	39 yaş ve üzeri	137	49,05	8,33	20	63												

* $p < 0,05$

Tablo 4.6.'da araştırma kapsamına alınan evli bireylerin yaşlarına göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.6. incelendiğinde, araştırmaya dahil edilen evli bireylerin yaşlarına göre Çift Uyum Ölçeği genelinden ve ölçekte bulunan doyum ve uzlaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). İleri analiz olarak yapılan Tukey testi sonuçlarına göre 27 yaş ve altındaki bireylerin Çift Uyum Ölçeği genelinden ve ölçekte bulunan doyum ve uzlaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar 33-38 yaş grubundakilere göre yüksek bulunmuştur. Ayrıca 27 yaş ve altındaki bireylerin uzlaşım alt boyutundan aldıkları puanlar 39 yaş ve üzeri yaş grubundakilere göre yüksektir.

Araştırmaya dahil olan evli bireylerin yaş grubuna göre Çift Uyum Ölçeğinde yer alan görüş birliği alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 4.7. Evli bireylerin çalışma durumuna göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Çalışma durumu	n	$\bar{x}$	s	t	p
Doyum	Çalışan	273	16,05	2,87	0,408	0,683
	Çalışmayan	223	15,94	3,10		
Uzlaşım	Çalışan	273	24,25	4,21	0,646	0,519
	Çalışmayan	223	24,00	4,32		
Görüş birliği	Çalışan	273	9,99	2,18	0,343	0,732
	Çalışmayan	223	9,92	2,28		
Çift Uyum Ölçeği	Çalışan	273	50,30	8,09	0,571	0,568
	Çalışmayan	223	49,87	8,51		

Tablo 4.7.'de evli bireylerin çalışma durumuna göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması için yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.7. incelendiğinde, evli bireylerin çalışma durumuna göre Çift Uyum Ölçeği genelinde ve ölçekte bulunan doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p<0,05$). Çalışan ve çalışmayan bireylerin Çift Uyum Ölçeği genelinde ve ölçekte bulunan doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarından aldıkları puanlar benzer bulunmuştur.

Tablo 4.8. Evli bireylerin yaşadıkları yere göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Yer	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Doyum	Köy	31	15,93	2,43	11	20	2,872	0,058	
	İlçe	50	15,06	3,13	9	20			
	İl	415	16,12	2,97	4	20			
Uzlaşım	Köy	31	23,93	3,61	17	30	1,114	0,329	
	İlçe	50	23,32	4,32	15	30			
	İl	415	24,25	4,29	8	30			
Görüş birliği	Köy	31	10,45	2,50	5	15	3,475	0,032*	1-2
	İlçe	50	9,24	2,47	3	14			
	İl	415	10,01	2,16	3	15			
Çift Uyum Ölçeği	Köy	31	50,31	7,12	38	64	2,522	0,081	
	İlçe	50	47,62	8,59	30	63			
	İl	415	50,39	8,28	15	65			

* $p<0,05$

Araştırmaya katılan evli bireylerin yaşadıkları yere göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin yapılan ANOVA sonuçlarına Tablo 4.8.'de yer verilmiştir.

Tablo 4.8.'e göre araştırma kapsamına alınan evli bireylerin yaşadıkları yere göre Çift Uyum Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan doyum ve uzlaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Yaşanılan yere göre katılımcılar Çift Uyum Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan doyum ve uzlaşım alt boyutlarından benzer puanlar almıştır.

Katılımcıların yaşadıkları yere göre Çift Uyum Ölçeğinde bulunan görüş birliği alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Yapılan Tukey testi sonucunda, köyde yaşayanların Çift Uyum

Ölçeğinde bulunan görüş birliği alt boyutundan aldıkları puanların ilçede yaşayanlara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.9. Evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Çocuk sahibi olma durumu	n	$\bar{x}$	s	t	p
Doyum	Olan	360	15,78	3,05	-2,753	0,006*
	Olmayan	136	16,60	2,66		
Uzlaşım	Olan	360	23,79	4,35	-3,000	0,003*
	Olmayan	136	25,07	3,87		
Görüş birliği	Olan	360	9,77	2,21	-3,113	0,002*
	Olmayan	136	10,46	2,20		
Çift Uyum Ölçeği	Olan	360	49,34	8,37	-3,375	0,001*
	Olmayan	136	52,13	7,69		

* $p < 0,05$

Tablo 4.9.'da araştırma kapsamına alınan evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.9. incelendiğinde, araştırmaya katılan evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre Çift Uyum Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Çocuk sahibi olmayan katılımcıların Çift Uyum Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarından aldıkları puanlar daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.10. Evli bireylerin evlilik süresine göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Evlilik süresi	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Doyum	2 yıl ve altı	117	16,74	2,47	9	20	4,645	0,003*	1-4
	3-5 yıl	127	15,84	3,23	4	20			
	6-8 yıl	68	16,35	2,86	7	20			
	9 yıl ve üzeri	184	15,51	3,03	4	20			
Uzlaşım	2 yıl ve altı	117	25,28	3,64	16	30	5,210	0,002*	1-4
	3-5 yıl	127	24,24	4,26	8	30			
	6-8 yıl	68	24,21	4,55	10	30			
	9 yıl ve üzeri	184	23,33	4,36	9	30			
Görüş birliği	2 yıl ve altı	117	10,57	2,10	5	15	5,562	0,001*	1-4
	3-5 yıl	127	9,51	2,31	3	14			

	6-8 yıl	68	10,24	1,99	6	15			
	9 yıl ve üzeri	184	9,78	2,24	3	13			
	2 yıl ve altı	117	52,60	7,12	32	65	6,010	0,001*	1-4
Çift Uyum Ölçeği	3-5 yıl	127	49,59	8,79	15	64			
	6-8 yıl	68	50,79	8,17	23	63			
	9 yıl ve üzeri	184	48,62	8,31	20	63			

* $p < 0,05$

Tablo 4.10.'da araştırma kapsamına alınan evli bireylerin evlilik süresine göre Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin yapılan ANOVA bulguları gösterilmiştir.

Tablo 4.10. incelendiğinde, katılımcıların evlilik süresine göre Çift Uyum Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır ($p > 0,05$). İleri analizi olarak uygulanan Tukey testi sonuçlarına göre 2 yıl ve altı süredir evli olan katılımcıların Çift Uyum Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarından aldıkları puanlar 9 yıl ve üzeri süredir evli olanlara göre yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.11. Evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği, Sosyal Medya Bağımlılığı ve Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyonlar

		Dışadönüklük	Yumuşakbaşlılık	Özdenetimlilik	Nörotiklik	Deneyime açıklık	Sanal tolerans	Sanal iletişim	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	Doyum	Uzlaşım	Görüş birliği	Çift Uyum Ölçeği
Dışadönüklük	r	1	-0,017	0,095*	0,071	0,066	0,041	0,069	0,047	-0,102*	-0,098*	-0,111*	-0,114*
Yumuşakbaşlılık	r		1	0,013	-0,017	0,124*	-0,078	-0,134*	-0,117*	0,252*	0,312*	0,173*	0,282*
Özdenetimlilik	r			1	-0,028	0,065	0,063	0,053	0,066	-0,034	0,013	-0,011	-0,009
Nörotiklik	r				1	0,129*	0,078	0,076	0,086	-0,219*	-0,225*	-0,261*	-0,249*
Deneyime açıklık	r					1	-0,032	-0,057	-0,036	0,000	-0,008	-0,029	-0,020
Sanal tolerans	r						1	0,653*	0,904*	-0,278*	-0,236*	-0,232	-0,286*
Sanal iletişim	r							1	0,903*	-0,189*	-0,241*	-0,190*	-0,240*
Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	r								1	-0,262*	-0,270*	-0,236*	-0,295*
Doyum	r									1	0,653*	0,541*	0,848*
Uzlaşım	r										1	0,521*	0,906*
Görüş birliği	r											1	0,748*
Çift Uyum Ölçeği	r												1

Tablo 4.11.'de araştırma kapsamına alınan evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği puanları ve Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyonların incelendiği Pearson Korelasyon Analizi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.11. incelendiğinde evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeğinde bulunan yumuşakbaşlılık alt boyutundan aldıkları puanlar ile Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında pozitif yönlü, nörotiklik ile Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı korelasyonların olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna göre katılımcıların yumuşakbaşlılık alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça, Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar da artmaktadır. Katılımcıların nörotiklik alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar azalmaktadır.

Evli bireylerin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği genelinden ve ölçekte bulunan sanal tolerans ve sanal iletişim alt boyutlarından aldıkları puanlar ile Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü korelasyonların olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre evli bireylerin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği genelinden ve ölçekte bulunan sanal tolerans ve sanal iletişim alt boyutlarından aldıkları puanlar arttıkça, Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar azalmaktadır.

Tablo 4.12. Evli bireylerin bazı sosyo-demografik özelliklerinin, kişilik özelliklerinin ve sosyal medya bağımlılığının Çift Uyumuna etki etme durumu

	Std. Olmayan		Standardize	T	p
	B	S.H.	B		
(Sabit)	45,237	4,249		10,647	0,000*
Cinsiyet	-0,081	0,980	-0,004	-0,083	0,934
Yaş	0,010	0,100	0,012	0,103	0,918
1 Çalışma durumu	0,110	0,851	0,007	0,129	0,898
Yaşadığınız yer	0,905	0,692	0,059	1,309	0,191
Çocuk sahibi olma durumu	1,860	0,95	0,10	1,94	0,052
Evlilik süresi	-0,076	0,094	-0,093	-0,804	0,422
(Sabit)	43,221	4,830		8,949	0,000*
Cinsiyet	0,548	0,852	0,028	0,644	0,520
2 Yaş	0,033	0,087	0,037	0,376	0,707
Çalışma durumu	0,746	0,743	0,045	1,005	0,315
Yaşadığınız yer	1,276	0,604	0,083	1,113	0,350

Çocuk sahibi olma durumu	1,147	0,820	0,062	1,399	0,162
Evlilik süresi	-0,073	0,082	-0,090	-0,887	0,376
Dışadönüklük	-1,290	0,661	-0,078	-1,953	0,051
Yumuşakbaşlılık	4,363	0,447	0,385	9,754	0,000*
Özdenetimlilik	0,018	0,561	0,001	0,033	0,974
Nörotiklik	-3,432	0,452	-0,300	-7,586	0,000*
Deneyime açıklık	-0,095	0,462	-0,008	-0,206	0,837
(Sabit)	53,421	4,927		10,843	0,000
Cinsiyet	0,910	0,822	0,046	1,108	0,269
Yaş	-0,012	0,084	-0,013	-0,137	0,891
Çalışma durumu	0,580	0,715	0,035	0,811	0,418
Yaşadığınız yer	1,057	0,582	0,068	1,815	0,070
Çocuk sahibi olma durumu	1,208	0,789	0,065	1,530	0,127
3 Evlilik süresi	-0,060	0,079	-0,074	-0,763	0,446
Dışadönüklük	-1,173	0,636	-0,070	-1,844	0,066
Yumuşakbaşlılık	3,825	0,439	0,337	8,711	0,000*
Özdenetimlilik	0,213	0,541	0,015	0,393	0,694
Nörotiklik	-3,143	0,438	-0,275	-7,175	0,000*
Deneyime açıklık	-0,245	0,445	-0,021	-0,551	0,582
Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	-0,180	0,029	-0,243	-6,264	0,000*

* $p < 0,05$

Tablo 4.12.1. Modele ilişkin özet değerler

Model	R	R ²	Düz. R ²	ΔR ²	F Değişim	p
1	0,176	0,031	0,019	0,031	2,598	0,017*
2	0,529	0,280	0,263	0,249	33,423	0,000*
3	0,578	0,334	0,317	0,054	39,234	0,000*

Tablo 4.12.'de araştırmaya katılan evli bireylerin bazı sosyo-demografik özelliklerinin, kişilik özelliklerinin ve sosyal medya bağımlılığının Çift Uyumuna etki etme durumunun incelendiği hiyerarşik regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Model 1.'de ilk olarak sadece evli bireylerin sosyo-demografik özelliklerinin Çift Uyumuna etkisi incelenmiş ve evli bireylerin sosyo-demografik özelliklerinin Çift Uyumuna etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Oluşturulan ikinci modelde katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinin yanı sıra kişilik özelliklerinin de Çift Uyumuna etkisi incelenmiştir. Model 2 incelendiğinde, evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri ölçeğinde bulunan yumuşakbaşlılık alt boyutundan aldıkları puanların Çift Uyumuna pozitif yönde ($\beta=0,385$; $p<0,05$), nörotiklik alt boyutundan aldıkları puanların ise Çift Uyumuna negatif yönde ($\beta=-0,380$; $p<0,05$) ve

istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etki ettiği belirlenmiştir. Bu model çift uyumundaki varyansın %26,3'ünü açıklayabilmekte olup, evli bireylerin yumuşakbaşlılık puanlarının artması çift uyumu artırmakta, nörotiklik puanlarının artması ise çift uyumunu azaltmaktadır.

Model 3.'te araştırma kapsamına alınan evli bireylerin sosyo-demografik özelliklerinin, kişilik özelliklerinin ve sosyal medya bağımlılıklarının Çift uyumuna etkisi incelenmiştir. Model 3'e göre evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri ölçeğinde bulunan yumuşakbaşlılık alt boyutundan aldıkları puanların Çift Uyumuna pozitif yönde ($\beta=0,337$; $p<0,05$), nörotiklik alt boyutundan aldıkları puanların ($\beta=-0,275$; $p<0,05$) ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden aldıkları puanların ($\beta=-0,243$; $p<0,05$) Çift uyumuna negatif yönde ($\beta=-0,380$; $p<0,05$) ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etki ettiği tespit edilmiştir. Model 3.'te çift uyumuna ait varyansın %31,7'si açıklanmaktadır. Bu sonuçlara göre evli bireylerin yumuşakbaşlılıklarının artması çift uyumu artırmakta, nörotiklik ve sosyal medya bağımlılıklarının artması ise çift uyumunu azaltmaktadır.

7. TARTIŞMA

Bu araştırmada, evli bireylerin kişilik özelliklerinin ve sosyal medya kullanımının; değerler, yaşam doyumunu, evlilik içerisindeki roller ve iletişime bağlı olarak evlilik uyumuna etkisinin doğrudan ve dolaylı olarak araştırılması amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlar bu bölümde tartişılmıştır.

Araştırma kapsamında evli bireylerin cinsiyetine göre ift Uyum leğinden ve ölçekte yer alan doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Aktaş (2009)'ın yapmış olduğu çalışmasında bireylerin cinsiyetine göre ift Uyum leğinden alınan puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Araştırma kapsamında evli bireylerin yaşlarına göre ift Uyum leği genelinden ve ölçekte bulunan doyum ve uzlaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Sonuçlara göre 27 yaş ve altındaki bireylerin aldıkları puanlar, 33-38 yaş grubundakilere göre yüksek bulunmuştur. Bu sonuca ek olarak 27 yaş ve altındaki bireylerin uzlaşım alt boyutundan aldıkları puanlar, 39 yaş ve üzeri yaş grubundakilere göre yüksek bulunmuştur. Tuzcu (2017)'nin çalışmasında evlilik uyumunun yaşlara ilişkin incelemesinde evlilik uyum düzeyinde puan ortalaması en fazla 21-26 yaş aralığındaki evli bireylere aittir. Evlilik uyumu puan ortalaması en düşük olan ise 44-60 yaş aralığındaki evli bireylere aittir. Yılmaz (2018)'in evlilik uyum puanının yaşa göre incelenmesini ele aldığı çalışmasında, bütün yaş grupları arasında evlilik uyumu puanı açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu puanlar incelendiğinde 25-30 yaş grubunun en yüksek, 46-50 yaş grubunun ise en düşük değere sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında evli bireylerin çalışma durumuna göre ift Uyum leği genelinde ve ölçekte bulunan doyum, uzlaşım ve görüş birliği boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Konu ile ilgili benzer çalışmalar yapan Tuzcu (2017), şahin (2017) ve Kaya (2017)'da evlilik uyumunda çalışma durumu değişkeni açısından anlamlı farklılıklar bulamamışlardır. Cacioppo ve diğerleri (2012)'nin yapmış olduğu bir çalışmada, eşlerini evrimii yöntemlerle bulan çiftler ile geleneksel yollarla tanışan çiftler arasında bazı demografik farklılıklar da gözlemlenmiştir. Örneğin, eşiyle evrimii yollarla tanışan çiftlerin, geleneksel

yöntemlerle tanışanlara kıyasla daha eğitimli oldukları ve daha yüksek oranda tam zamanlı işlerde çalıştıkları tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında evli bireylerin yaşadıkları yere göre Çift Uyum Ölçeği genelinde ve ölçekte yer alan doyum ve uzlaşım alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Fakat köyde yaşayanların, ölçekte yer alan görüş birliği alt boyutundan aldıkları puanların ilçede yaşayanlara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aslan (2016)'ın çalışmasında Evlilik Uyum Ölçeğinde anlaşma ve tarz alt boyutlarının evlilik uyumu ve yaşamın çoğunu geçirdikleri yer değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre Çift Uyum Ölçeği genelinde ve ölçekte yer alan doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarından aldıkları puanlar anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre çocuk sahibi olmayan katılımcıların ölçekte yer alan üç alt boyuttan da yüksek puan aldıkları tespit edilmiştir. Kublay (2013)'ın yapmış olduğu bir araştırmada ise katılımcıların evlilik uyumları çocuk sayılarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Sıra ortalamalarına göre 4 çocuk sahibi olan bireylerin dışında kalan diğer bireylerde, çocuk sayısı arttıkça evlilik uyumunun düştüğü; 4 çocuk sahibi bireylerde ise evlilik uyum düzeyinin yeniden artış gösterdiği görülmüştür. Buna ek olarak çocuğu olmayan bireylerin evlilik uyumlarının, 1 çocuk, 2 çocuk ve 3 çocuk sahibi olan bireylerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Başka bir araştırmada Bildirici (2016), cinsel yaşantı ile evlilik uyumunun çocuk sayısına göre dağılımına katığı çalışmasında; çocuğu olmayanların cinsel yaşantı ölçeği toplam puanları, çocuk sayısı 2 olanların cinsel yaşantı ölçeği toplam puanlarından yüksek bulunmuştur. Aktaş (2009)'un yapmış olduğu bir çalışmada, çocuk sayısının çift uyumu üzerinde etkisi olup olmadığına bakılmıştır. Bu sonuçlara göre çift uyumunun çocuk sayısına göre anlamlı olarak farklılaştığı belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında evli bireylerin evlilik süresine göre Çift Uyum Ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara göre 2 yıl ve altı süredir evli olan katılımcıların aldıkları puanlar 9 yıl ve üzeri süredir evli olanlara göre yüksek bulunmuştur. Yılmaz (2018)'in araştırmasında evlilik uyum puanının evlilik süresine göre incelemesi yapılmıştır. Bu sonuçlara göre 1-5 yıllık evli olanların en yüksek, 21 yıl

ve daha uzun süredir evli olanların ise en düşük puana sahip olduğu görülmüştür. Yücebiyık (2020)'in çalışmasına göre evlilik süresi değişkenine bakıldığında evlilik süresinin; çift doyumu ile negatif yönde, sevgi gösterme ile negatif yönde, çift uyum ölçeği toplam puanı ile negatif yönde, çift uyumu alt boyutu ile negatif yönde, çift bağlılığı ile negatif yönde anlamlı ilişki içinde olduğu tespit edilmiştir. Tiryaki ve Karakuş (2018), evli çiftlerin evlilik yıllarına göre düşüncelerini incelemişler ve evlilik yaşam doyumu ile yaşam doyumu görüşlerinde anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlara göre evlilik yaşam doyumları için 15-20 yıl arası evli olan çiftlerin görüşlerinin diğer çiftlerden farklı olduğu görülmektedir. Yani evli kalma yılı arttıkça evlilik yaşam doyumu artmaktadır. Yaşam doyumları için ise 10-15 yıl arası evli olan çiftler ile 15-20 yıl arası evli olan çiftlerin görüşlerinde farklılık olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre evlilik yılı 15 yılın üzerinde olduğunda yaşam doyumu da azalmaktadır.

Araştırma kapsamında evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeği, Sosyal Medya Bağımlılığı ve Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyonlar incelendiğinde; evli bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri Ölçeğinde bulunan yumuşakbaşlılık alt boyutundan aldıkları puanlar ile Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında pozitif yönlü, nörotiklik ile Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında negatif yönlü olarak anlamlı korelasyonların olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre katılımcıların yumuşakbaşlılık alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça, Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar da artmaktadır. Katılımcıların nörotiklik alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar azalmaktadır. Tuzcu (2017)'nin evlilik uyumunun yordayıcısı olarak beş faktör kişilik özelliklerini incelediği çalışmada, beş faktör kişilik özelliklerinden yalnızca nevroitikliğin evlilik uyumunu anlamlı yordadığı tespit edilmiştir. Özden (2013)'in yapmış olduğu çalışmada, mizaç özellikleri ile çift uyumunun ilişkisi incelendiğinde yumuşakbaşlılık ile çift uyumu arasında bir ilişki saptanmamıştır. Bunun akabinde çift uyumu ile duygusal tutarsızlık arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Literatürde elde edilen bulgulara da bakıldığında, nörotik özellikler ile evlilikteki mutsuzluk arasında pozitif yönde anlamlı ilişkilere rastlanmıştır. Erişti (2010)'nin de yapmış olduğu çalışmada nörotisizm kişilik özelliği ile evlilik uyumu ile arasında negatif yönde bir ilişki tespit ederken; kişilik özelliklerinden açıklık, uyumluluk ve sorumluluk

değişkenlerinin evlilik uyumu ile pozitif yönde bir ilişkisi olduğu bulunmuştur. Bouchard (1999)'a göre uyumluluk konusunda yüksek seviyedeki kadınlar, evlilik uyumunda da yüksek seviyededirler. Daha açık anlatmak gerekirse, bir kişilik faktörü olarak uyumluluk seviyesi yüksek olan bir eş, önemli kararlarda çiftin ortak noktada buluşabildiği bir sonucu hedefleyecektir. Bu bulgular daha önceki benzer çalışmaların sonuçlarıyla da paraleldir. Ancak, bir eşin kişilik faktörü olarak uyumluluk seviyesinin diğer eşin evlilik uyumuna olan etkisini göstermektedir. Bu çalışma ise, her bir eşin uyumluluk seviyelerinin kendi evlilik uyumu seviyesini de arttırdığını ortaya koymaktadır.

Araştırma kapsamında evli bireylerin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği genelinden ve ölçekte bulunan sanal tolerans ve sanal iletişim alt boyutlarından aldıkları puanlar ile Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı ve negatif yönlü korelasyonların olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre evli bireylerin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği genelinden ve ölçekte bulunan sanal tolerans ve sanal iletişim alt boyutlarından aldıkları puanlar arttıkça, Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar azalmaktadır. Aycanoğlu (2017) evlilik uyumu ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmasında negatif yönlü bir ilişki bulmuştur. Üstdağ (2019)'ın sosyal medyanın cinsel doyuma olan etkisini incelediği çalışmasında varılan sonuca göre; sıklık, iletişim, doyum, kaçınma ve dokunma alt ölçeklerindeki bozulmalar arttıkça sanal tolerans ve sanal iletişim artmaktadır. Seviniş (2017)'in çalışmasına göre sosyal ağ kullanım saatlerine göre beş faktör kişilik özelliklerinden gelişime açıklık alt boyutu arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Gelişime açıklık kişilik özelliği ile sosyal ağ kullanım saatleri arasında negatif ilişki bulunmaktadır. Gelişime açıklık düzeyi yükseldikçe sosyal ağ kullanım süresi azalmaktadır. Bu bilgilere ek olarak sosyal ağ kullanım saatlerine göre beş faktör kişilik özelliklerinden nörotisizm alt boyutu arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Nörotisizm kişilik özelliği ile sosyal ağ kullanım saatleri arasında pozitif ilişki bulunmaktadır. Sosyal ağlarda daha fazla vakit geçiren yetişkinlerin nörotisizm kişilik özelliğinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında bireylerin Beş Faktör Kişilik Özellikleri ölçeğinde bulunan yumuşakbaşlılık alt boyutundan aldıkları puanların çift uyumuna pozitif yönde etkisi olurken nörotiklik alt boyutundan aldıkları puanların ise negatif yönde ve anlamlı düzeyde etki ettiği belirlenmiştir. Yumuşakbaşlılık puanlarının artması çift uyumu artırırken, nörotiklik puanlarının artması ise çift uyumunu azaltmaktadır. Solmaz

(2019)'ın çalışması da çalışmamızı destekler nitelikte sonuçlar elde etmiştir. Bu sonuçlara göre yumuşakbaşlılık kişilik özelliği arttıkça evli bireylerin evlilik uyumu artmakta iken, duygusal dengesizlik kişilik özelliği azaldıkça evlilik uyumunun artmakta olduğu söylenebilir. Tuzcu (2017)'nin araştırmasında beş faktör kişilik özelliklerinden yalnızca nörotikliğin evlilik uyumunu anlamlı yordadığı tespit edilmiştir. Diğer kişilik özelliklerinin; yumuşakbaşlılık, dışadönüklük, deneyime açıklık ve sorumluluğun ise evlilik uyumunu anlamlı yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Özden (2013)'in araştırma bulgularına göre erkeklerin ve kadınların çift uyumları yumuşakbaşlılık mizaç özelliklerine göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin yumuşakbaşlı olma düzeyi arttıkça çift uyumları da artarken, kadınların yumuşakbaşlı olmaları ile evliliklerindeki çift uyumları arasında ilişki bulunmamıştır. Uyum düzeyi yüksek çiftlerde sadece kadınların duygusal tutarsızlık mizaç özelliği erkeklere göre anlamlı düzeyde yüksektir. Uyum düzeyi yüksek çiftlerde kadın ve erkekler, duygusal tutarsızlık dışındaki dışadönüklük, yumuşakbaşlılık, özdenetim-sorumluluk sahibi olma ve gelişime açıklık mizaç özelliklerine eşit düzeylerde sahiptir. Bouchard (1999), 50 yıl süren ve 300 çiftin katılımıyla gerçekleştirdiği bir çalışmada, her iki eşin nörotiklik seviyelerinin de evlilik uyumu konusunda önemli bir etken olduğunu ortaya koymuştur. Boşanmış ya da birlikteliklerinden memnun olmayan çiftlerin nörotiklik seviyeleri, evlilik öncesinde yapılan ölçümlere göre kıyasla daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca kadınların (kendi beyanlarına dayalı olarak ölçülen) nörotiklik seviyeleri, evlilik uyumu sonuçlarındaki sapmaların %16'sini tek başına açıklamaktadır. Nörotiklik ölçeğinde yüksek puan alan kadınların evlilik uyumu konusunda daha düşük seviyede olduğu görülmüştür. Bu bulgu, geçmişteki çalışmalarla da uyumludur. Diğer taraftan, nörotikliğin olumsuz etkilerinin kadınlarda erkeklere göre daha fazla olduğu yapılan istatistiki analizlerde görülmüştür. Ayrıca, bu çalışmada kadınlar nörotiklik ölçeğinde erkeklerden daha yüksek çıkmışlardır. Dolayısıyla, kadınların nörotiklikleri ve evlilik uyumları arasındaki güçlü ters yönlü ilişki, çalışmada kadınların evlilik uyumu bağlamında neden daha düşük seviyede çıktıklarını da bir noktaya kadar açıklamaktadır.

8. SONUÇ

Araştırma sonuçlarına göre;

- Evli bireylerde çift uyumu cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.
- Evli bireylerde çift uyumu yaşa göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. 27 yaş altındaki bireyler, 39 yaş ve üzeri bireylerden anlamlı düzeyde yüksek puan almışlardır.
- Evli bireylerde çift uyumu çalışan ve çalışmayan bireylerde doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.
- Evli bireylerde çift uyumu bireylerin yaşadıkları yere göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Fakat köyde yaşayanların ölçekte yer alan görüş birliği alt boyutundan yüksek puan aldıkları tespit edilmiştir.
- Evli bireylerde çift uyumu çocuk sahibi olma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Bu sonuca göre çocuk sahibi olmayan katılımcıların ölçeğin genelinden ve ölçekte yer alan üç alt boyuttan da yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir.
- Evli bireylerde çift uyumu evlilik süresine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Bu sonuca göre 2 yıl ve altı süredir evli olan katılımcılar, 9 yıl ve üzeri süredir evli olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek puan almışlardır.
- Evli bireylerin beş faktör kişilik özelliklerinden olan yumuşakbaşlılık alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça çift uyumunun arttığı görülmektedir. Katılımcıların nörotiklik alt boyutundan aldıkları puanlar arttıkça çift uyumunun da azaldığı tespit edilmiştir.
- Evli bireylerin sosyal medya bağımlılığı ölçeği genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar arttıkça çift uyumunun azaldığı tespit edilmiştir.
- Evli bireylerin sosyo-demografik özelliklerinin, kişilik özelliklerinin ve sosyal medya bağımlılığının çift uyumuna etki etme durumuna göre ilk olarak sosyo-demografik özelliklerin çift uyumuna etki etmediği tespit edilmiştir. Kişilik özelliklerinin çift uyumuna etkisine göre beş faktör kişilik özellikleri ölçeğinde bulunan yumuşakbaşlılık alt boyutundan aldıkları puanlar pozitif yönde etki

ederken, nörotiklik alt boyutundan aldıkları puanlar negatif yönde etki etmektedir. Bu sonuç çift uyumundaki varyansın %26,3'ünü açıklarken; katılımcıların yumuşakbaşlılık puanlarının artması çift uyumunu artırmakta, nörotiklik puanlarının artması ise çift uyumunu azaltmaktadır. Son olarak katılımcıların sosyo-demografik özelliklerinin, kişilik özelliklerinin ve sosyal medya bağımlılıklarının çift uyumuna etkisine bakıldığında; beş faktör kişilik özelliklerinde bulunan yumuşakbaşlılık alt boyutundan alınan puanlar çift uyumuna pozitif yönde etki ederken, nörotiklik alt boyutundan alınan puanların ve sosyal medya bağımlılığı ölçeğinden alınan puanların çift uyumuna negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etki ettiği tespit edilmiştir. Bu sonuç çift uyumuna ait varyansın %31,7'sini açıklamaktadır. Bu sonuçlara göre katılımcıların yumuşakbaşlılığı çift uyumunu artırmakta, nörotiklik ve sosyal medya bağımlılıkları çift uyumunu azaltmaktadır.

Öneriler

- Araştırmamızın bir dezavantajı olarak; çalışmamıza konu olan evli bireylerin %77,82'si kadın ve %22,18'si erkek olduğu için sayısal anlamda daha eşit bir dağılım sağlanarak yeni çalışmalar yapılabilir ve bu sayede araştırmamıza katkı sağlanabilir.
- Yapılacak olan yeni çalışmalarda evli çiftler üzerinde nitel bir araştırma yapılabilir.
- Günümüzde aile danışmanlığına dair seminerler veya programlar yapılırken sosyal medya/sosyal ağlar üzerinde durularak toplumun bu konu hakkında daha bilinçli olması sağlanabilir.
- İnternet kullanımının ve kişilik özelliklerinin birbirinden bağımsız durumlar olmadığını ve çiftler arasındaki olumlu ya da olumsuz durumların bunlarla bağlantılı olduğu sonuçlarına dikkat edilerek toplumun daha bilinçli olmasına katkı sağlanmaktadır.
- Yapılan araştırmalarda evlilik uyumuna dair birçok değişkenden ve etmenden bahsedilmektedir. Bizim araştırmamızın bu incelemelere en önemli katkısı, güncel bir konu olması ve evlilik uyumunu etkileme gücü anlamında yeni ve kuvvetli etmenlere sahip olmasıdır.

KAYNAKLAR

- Ada, S., Tatlı, H. S. (2019). Akıllı telefon kullanımını etkileyen faktörler üzerine bir araştırma. *Akademik Bilişim Konferansı*. Antalya.
- Aktaş, S. (2009). *Eşlerden birinin kaygı düzeyi ile evlilik uyumu arasındaki ilişkinin belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akpınar, B. (2016). *Evli çiftlerin evlilik uyumu ile toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Arıkan, P. (2016). *Evlilik uyumunun kişilik özellikleri ve empatik eğilim açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aslan, M. D. (2016). *Bağlanma stilleri ve kişilik özelliklerinin evlilik uyumu üzerindeki etkilerinin araştırılması*. Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aycanoğlu, C. (2017). *Bağlanma tarzları ve internet bağımlılığının evlilik uyumuna etkisi*. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aycanoğlu C., Ünsal G. (2017). Bağlanma tarzları ve internet bağımlılığının evlilik uyumuna etkisi. *G.O.P. Taksim E.A.H. JAREN*. 3(3),163-168.
- Bayraktutan, F. (2005). *Aileiçi ilişkiler açısından internet kullanımı*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bıyıkoglu, E. B. (2012). *Evlilik uyumunun mükemmeliyetçilik özellikleri, stresle başa çıkma stratejileri ve cinsiyet açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bildirici, A. (2016). *Evlilik süresinin, cinsel yaşama ve evlilik uyumuna etkisi ve sonuçların demografik özelliklere göre karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güleç, V. (2018). Aile ilişkilerinin sosyal medyayla birlikte çöküşü. *Yeni Medya Elektronik Dergi*. 2(2), 105-120.
- Binar, T. (2020). *Evlilik sürecinde sanal çöpçatanlık kurumları üzerine bir araştırma: instagram ve facebook örneği*. Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Bouchard, G., Lussier, Y., Saborin, S. (1999). Personality and marital adjustment: utility of the five-factor model of personality. *Journal of Marriage and the Family*. 3(61), 651-660.
- Budak, H. (2018). Sosyal medya iletişimde mahremiyetin serüveni. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. 7(1), 146-170.
- Cacioppo, J., Cacioppo, S., Gonzaga, G., et al. (2012). Marital satisfaction and break-ups differ across on-line and off-line meeting venues. *Psychological and cognitive sciences*. 25(110), 10135-10140.

- Clayton, R., Nagurney, A., Smith, J. (2013). Cheating, breakup and divorce: is facebook use to blame?. *Cyberpsychology, Behavior, And Social Networking*. 10(16), 717-720.
- Clayton, R. (2014). The third wheel: the impact of twitter use on relationship infidelity and divorce. *Cyberpsychology, Behavior, And Social Networking*, 7(17), 425-430.
- Correa, T., Hinsley, A., Zuniga, H. (2009). Who interacts on the web?: the intersection of users' personality and social media use. *Computers in Human Behavior*. 26, 247-253.
- Çavuşoğlu, Z. Ş. (2011). *Bağlanma stilleri evlilik uyumu ve aldatma eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetinkaya, S. (2018). *Evlilik uyumuna ilişkin model araştırması*. Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Dalan, U. (2020). *Evli bireylerde sosyal medya bağımlılığının evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerindeki etkisi*. Yüksek lisans tezi, Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demir, E. (2006). *Birey ve aile yaşamına ilişkin konularda internet kullanımının etkisinin belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Derici, H. T. (2018). *Evli çiftlerde facebook ve akıllı telefon bağımlılığı ile çatışma çözüm stilleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dızman, Z. Ş. (2019). Sosyal Medyanın Boşanmaya Etkileri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*. 6(4), 548-555.
- Doğan, T. (2013). Beş faktör kişilik özellikleri ve öznel iyi oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*. 14 (1), 56-64.
- Erdal, A. (2020). *Evlilik uyum ve doyumunun kişilik özellikleri ve duygusal zeka açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Erdinç, İ. (2018). *Evli çiftlerde, evlilik uyumu, cinsel yaşam doyumu ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erişti, A. (2010). *Bağlanma stilleri, kişilik özellikleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Erkılınç, M. M. (2020). *Aile içi iletişim kalıpları, benlik kavramı ve evlilik uyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Fidanoğlu, O. (2006). *Evlilik uyumu, mizah tarzı ve kaygı düzeyi arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Güleç, V. (2018). Aile ilişkilerinin sosyal medyayla birlikte çöküşü. *Yeni Medya Elektronik Dergi*. 1(2), 105-120.

- Gülgör, F., Tortop, H.S. (2018). Evlilik uyumu: üstün yetenekli bireylere bakış. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*. 5(2), 45-58.
- Günay, E. (2011). *The effects of using the internet on individual's socialization based on personality traits*. Master of Arts, Fatih University, Institute of Social Sciences, İstanbul.
- Gündoğdu, A. (2007). *Relationship between self-construals and marital quality*. Master's thesis, Middle East Technical University, The Graduate School Of Social Sciences, Ankara.
- Horzum, M., Ayas, T., Padır, M. (2017). Beş faktör kişilik ölçeğinin türk kültürüne uyarlanması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Dergisi*. 7(2), 398-408.
- Hoşgör, E. (2013). *Evlili çiftlerin öfke ifade tarzları ile evlilik uyumunun incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Hazar, M. (2011). Sosyal medya bağımlılığı-bir alan çalışması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. 32, 151-176.
- Karadağ, Ş. (2015). *Evlilik uyumu ilişkisinde aile içi iletişimin rolü: Konya örneği*. Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Kaya, N. (2017). *Kırsal ve kentsel alanda yaşayan evli kadınların evlilik uyumu, evlilik doyumu ve ilişkilerde mutluluk düzeylerinin karşılaştırılması ve incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç, T., Gündoğdu, G. (2015). Yeni iletişim teknolojilerinin sosyal hayata etkileri: internet evlilik siteleri. *Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı*.
- Kublay, D. (2013). *Evlilik uyumu: değer tercihleri ve öznel mutluluk açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Kuyucu, M. (2014). Y kuşağı ve facebook: y kuşağının facebook kullanım alışkanlıkları üzerine bir inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 4950(13), 55-83.
- Kuzu, A. (2017). *Evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve mizaç arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Küçük, K. (2014). *Kişilik özelliklerinin girişimcilik davranışına etkisi; "Abant İzzet Baysal Üniversitesi" örneği*. Yüksek lisans tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mat, C. (2020). *The relationship between personality traits, interpersonal conflict resolution strategies and coping skills among x, y, z, generations*. The Degree Of Master Of Arts, Bahçeşehir University, Graduate School Of Educational Sciences, İstanbul.
- Murali, V., George, S. (2007). Lost online: an overview of internet addiction. *Advances in Psychiatric Treatment*. 13, 24-30.

- Mutlu, D. (2021). *Evlü bireylerde evlilik uyumu ve aşk tutumunun psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gedik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Nalbant, H. (2017). *Evlilik uyumunun yordayıcılarından ahlaki olgunluk ve değerler*. Yüksek lisans tezi, Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Odabaşı, F., Çoklar, A. N., Kabakçı, I. (2007). Yeni dünya: internet- ailelerin yeni dünyadaki sorumlulukları nelerdir?. *8.Aybastı-Kabataş Kurultayı*. 1-9.
- Odell, M., Quinn, W. (2008). Predictors of marital adjustment during the first two years. *Marriage & Family Review*. 27(1/2), 114-115.
- Oğuz, F. Ç. (2018). *Belediyenin danışmanlık merkezine başvuran evlü bireylerin evlilik uyumu ile ruhsal belirtileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Özaydınlık, Ş. (2014). *Evlü çiftlerin evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve romantik ilişkilerindeki sosyal ilginin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özden, M. S. (2013). *Önceden edinilmiş ve sonradan kazanılmış gelişim özelliklerinin evlilikte çift uyumu ile ilişkisi*. Doktora tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özer, A., Güngör, H. (2012). Yükleme tarzları, bağlanma stilleri ve kişilik özelliklerine göre evlilik uyumu. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2(8), 11-24.
- Schneewind, K., Gerhard, A. (2002). Relationship personality, conflict resolution, and marital satisfaction in the first 5 years of marriage. *Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 51(1), 63–71.
- Sevi, E. S. (2009). *Psikobiyojik kişilik modeli ve beş faktör kişilik kuramı: mizaç ve karakter envanteri (tci) ile beş faktör kişilik envanterinin (5fke) karşılaştırılması*. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Seviniş, S. (2017). *Yetişkinlerde sosyal ağ kullanımının beş faktör kişilik özellikleriyle ilişkisi*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Sporakowski, M., Hughston, G. (1978). Prescriptions for happy marriage: adjustments and satisfactions of couples married for 50 or more years. *National Council on Family Relations*. 4(27), 321-327.
- Solmaz, A. A. (2019). *Evlilik uyumunun, kişilik özellikleri ve kişilerarası ilişki tarzları açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Solmaz, B., Tekin, G., Herzem, Z., Demir, M. (2013). İnternet ve sosyal medya kullanımı üzerine bir uygulama. *Selçuk İletişim*, 7(4), 23-32.
- Süler, M. (2016). *Akıllı telefon bağımlılığının öznel mutluluk düzeyine etkisinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

- Şahin, H. (2017). *Evli bireylerin otomatik düşünce kalıplarının evlilik uyumu üzerindeki etkisi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, C., Yağcı, M. (2017). Sosyal medya bağımlılığı ölçeği-yf: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18(1), 523-538.
- Şener, A. (2002). *Ailede eşler arası uyuma etki eden faktörlerin araştırılması*. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şimsek, S. (2019). *Evlilik uyumu ve facebook kıskançlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tiryaki, S., Karakuş, M. (2018). Evli bireylerin sosyal medya kullanımları üzerine bir saha araştırması. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*. 26(3), 422-443.
- Tolan, Ö. Ç. (2015). *Evlilik uyumunun kişilik özellikleri, ilişkiye dair inançlar ve çatışma çözüm stilleri bağlamında yordanması*. Doktora tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Turanlı, P. (2010). *Orta yetişkinlikte evlilik uyumu ile benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin saptanması*. Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tuzcu, A. (2017). *Evli bireylerde kişilik özelliklerinin evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine etkisi*. Yüksek lisans tezi, Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türk, B. B. (2016). *Yetişkinlerde bağlanma biçimleri kişilik özellikleri ve bu özelliklerin ruhsal sorunlarla ilişkisinin araştırılması*. Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2021). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*, Erişim adresi: [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Survey-on-Information-and-Communication-Technology-\(ICT\)-Usage-in-Households-and-by-Individuals-2021-37437](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Survey-on-Information-and-Communication-Technology-(ICT)-Usage-in-Households-and-by-Individuals-2021-37437) . Erişim tarihi:26 Ağustos 2021.
- Uzkar, M. (2020). *50 yaş üstü erişkinlerde internet-sosyal medya kullanımının bilişsel fonksiyonlar ve depresyon düzeyi ile ilişkisi*. Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Kahramanmaraş.
- Üstdağ, G. (2019). *Sosyal medya kullanımının cinsel işlevler ve boşanmaya etkisi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 1(3), 250-261.
- Yavuz, F. (2019). *Kişilik inançlarının ve depresif belirtilerin evlilik uyumuna etkisinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

- Yeşilyurt, A. (2016). *Evli bireylerin kişilik özellikleri ve problem çözme becerilerine göre evlilik uyumunun incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, İ. (1993). Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki evli bireylerin uyum düzeyleri. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 4(1), 23.
- Yıldırım, Y. (2019). *Romantik ilişkilerde aldatma eğiliminin yordayıcıları olarak sosyal medya kullanımı ve temel psikolojik ihtiyaçların doyumu*. Yüksek lisans tezi, T.C Doğu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, K. (2015). *Evlilik uyumu ve uyumu etkileyen faktörler*. Yüksek lisans dönem projesi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, P. (2018). *Evli bireylerin stresle başa çıkması ile evlilik uyumunun incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yurdakul, Y. (2019). *Beş faktör kişilik özellikleri ve karanlık üçlü kişilik özelliklerinin eş uyumu ile olan ilişkileri: evli çiftlerde kesitsel bir çalışma*. Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yücebıyık, Z. İ. (2020). *Evlilik uyumunu yordamada narsistik kişilik özelliklerinin ve bağışlayıcılığın rolü*. Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Şüheda ERSÖZ

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : 2017, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Felsefe

Yüksek Lisans Öğrenimi : 2021, KTO Karatay Üniversitesi, Disiplinlerarası Aile Danışmanlığı

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce (başlangıç)

Bilimsel Faaliyetleri : Yok

İŞ DENEYİMİ

Stajlar : Çınar Koleji, Kalem Koleji (staj)

Projeler : Yok

Çalıştığı Kurumlar : Çalışmıyor

Tarih: 14.12.2021

EK 1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Bu çalışmanın amacı evli bireylerin kişilik özelliklerinin ve sosyal medya kullanımlarının evlilik uyumuna etkisini araştırmaktır. Araştırma büyük bir topluluk üzerinden değerlendirmeye alınacağı için isminizi yazmanız gerekli görülmemiştir. Bu araştırma gönüllülük esasına dayalı olarak geliştirilmekle beraber verilen bilgiler de gizli kalacaktır. Bu sebeple cevaplarınızın samimiyeti bizler için oldukça önem taşımaktadır. Ek olarak anket boyunca bütün soruları boşluk bırakmadan doldurmanız beklenmektedir. Araştırmaya katılıp zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

1. Cinsiyetiniz nedir ?
  - a) Kadın
  - b) Erkek
2. Yaşınız kaç ?
.....
3. Çalışma durumunuz nedir ?
  - a) Çalışan
  - b) Çalışmayan
4. Yaşadığınız yer neresidir ?
  - a) İl
  - b) İlçe
  - c) Köy
5. Çocuğunuz var mı ?
  - a) Var
  - b) Yok
6. Kaç yıllık evlisiniz ?
.....

EK 2. BEŞ FAKTÖR KİŞİLİK ÖLÇEĞİ

Aşağıda verilen maddelerin her birini dikkatlice okuduktan sonra her bir maddenin size en uygun olduğunu düşündüğünüz seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her Zaman
Kendimi içine kapanık biri olarak görüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Kendimi genellikle güvenilir biri olarak görüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Kendimi yavaş hareket etme eğiliminde olan biri olarak görüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Kendimi rahat ve stresle başa çıkabilen biri olarak görüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Kendimi çok az sanatsal ilgisi olan biri olarak görüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Kendimi dışa dönük, sosyal biri olarak görüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Kendimi başkalarının hatasını bulma eğiliminde biri olarak görüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Kendimi bir işi tam yapacak biri olarak görüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Kendimi kolay sinirlenen biri olarak görüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
Kendimi yaratıcı biri olarak görüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )

EK 3. SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu (SMBÖ-YF)

AÇIKLAMA: Aşağıda internette sosyal medya kullanımıyla ilgili çeşitli durumlar verilmiştir. Sizden, her ifadeyi dikkatlice okumanız ve kendiniz için en doğru olan ifadenin üzerine **X** işaretini koymanız istenmektedir. Lütfen boş madde bırakmayınız ve her durum için bir işaretleme yapınız.

① Bana Hiç Uygun Değil   ② Bana Uygun Değil   ③ Kararsızım
④ Bana Uygun   ⑤ Bana Çok Uygun

1	Sosyal medyayı gerçek dünyadan bir kaçış olarak görüyorum.	①	②	③	④	⑤
2	Sosyal medyada planladığımdan daha uzun süre kalırım.	①	②	③	④	⑤
3	Kendimi mutsuz hissettiğim zamanlarda sosyal medyada olmak beni rahatlatır.	①	②	③	④	⑤
4	Sosyal medyada çok zaman geçirdiğimden işlerimi aksatıyorum.	①	②	③	④	⑤
5	Sosyal medyaya gerekmedikçe girmem.	①	②	③	④	⑤
6	Sosyal medya yüzünden verimliliğimin azaldığını fark ediyorum.	①	②	③	④	⑤
7	Sosyal medyada çok zaman geçirdiğim için çevremdekiler beni eleştirirler.	①	②	③	④	⑤
8	Sosyal medyayı kullanırken biri beni rahatsız ettiğinde sinirleniyorum.	①	②	③	④	⑤
9	Sosyal medyada iken kendimi özgür hissediyorum.	①	②	③	④	⑤
10	Sabah uyandığımda ilk işim sosyal medyaya girmek olur.	①	②	③	④	⑤
11	Sosyal medya kullanmayı sevmiyorum.	①	②	③	④	⑤
12	Güncel olaylardan haberdar olmak için sosyal medyadan ayrılamıyorum.	①	②	③	④	⑤
13	Çevremde birileri varken bile, sosyal medyada olmayı tercih ederim.	①	②	③	④	⑤
14	Özel bazı duyuruları görebilmek ya da paylaşabilmek için sosyal medyada daha çok zaman geçiriyorum.	①	②	③	④	⑤
15	Sosyal medyadan dolayı aile üyelerini ihmal ettiğim olur.	①	②	③	④	⑤
16	İnsani amaçlı sosyal projelerde yer almak için sosyal medyayı kullanmaktan kendimi alamıyorum.	①	②	③	④	⑤
17	Sosyal medyada bağlantı kurduğum insanlara kendimi daha iyi anlatıyorum.	①	②	③	④	⑤
18	Sosyal medyadaki arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlıklara tercih ederim.	①	②	③	④	⑤
19	Sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmem için sosyal medyayı daha uzun süre kullanırım.	①	②	③	④	⑤
20	Çeşitli sosyal duyarlılıklar konusunda çabuk haberdar olma isteği beni daha çok sosyal medyada olmaya itiyor.	①	②	③	④	⑤

EK 4. ÇİFT UYUM ÖLÇEĞİ

	Hiçbir zaman anlaşamayız	Nadiren anlaşırız	Bazen anlaşırız	Oldukça sık anlaşırız	Çoğu zaman anlaşırız
	1	2	3	4	5
1. Dini konular	1	2	3	4	5
2. Muhabbet-sevgi gösterme	1	2	3	4	5
3. Temel kararların alınması	1	2	3	4	5
4. Cinsel yaşam	1	2	3	4	5
5. Geleneksellik (örf ve adetlere uygun davranış)	1	2	3	4	5
6. Mesleki kararlar	1	2	3	4	5

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Oldukça sık	Çoğu zaman
	1	2	3	4	5
7. İlişkinizi bitirmeyi ne sıklıkta tartışırsınız?	1	2	3	4	5
8. Eşinizle ne sıklıkla münakaşa edersiniz?	1	2	3	4	5
9. Evlendiğiniz için pişmanlık duyar mısınız?	1	2	3	4	5
10. Ne sıklıkla birbirinizin sinirlenmesine neden olursunuz?	1	2	3	4	5
11. Siz ve eşiniz ev dışı etkinliklerinizin ne kadarna birlikte katılırsınız?	1	2	3	4	5
12. Ne sıklıkla teşvik edici fikir alışverişinde bulunursunuz?	1	2	3	4	5
13. Ne sıklıkla bir iş üzerinde birlikte çalışırsınız?	1	2	3	4	5
14. Ne sıklıkla bir şeyi sakince tartışırsınız?	1	2	3	4	5